

REALITĂȚEA

(SAU LUCRURILE AȘA CUM LE VEDEM CU OCHII)

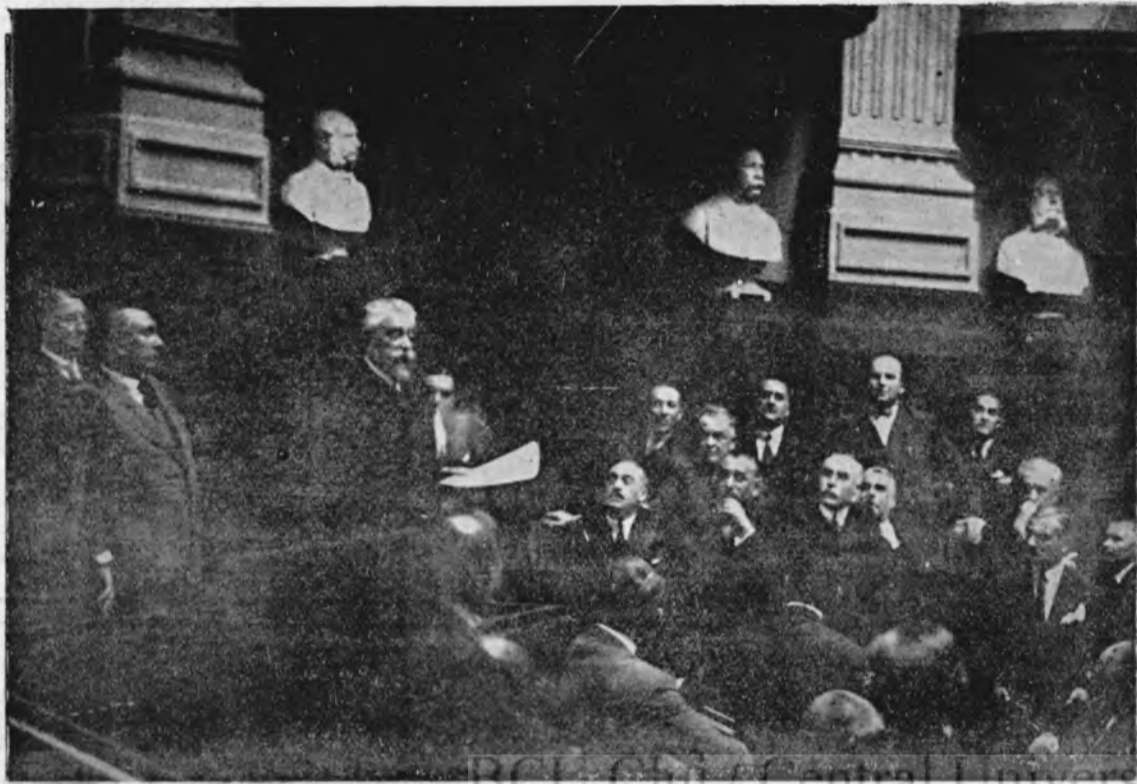
ILUSTRATĂ

Abonamente: Pe un an 300 lei; pe jumătate an 160 lei;
pe trei luni 85 lei.

Director: J. B. Sima.
Apare totdeauna Duminică

Redacția și Administrația:
Cluj, Str. Regina Maria 38.

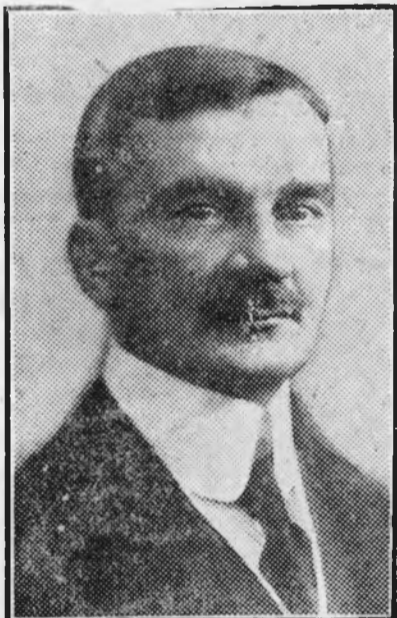
Cazul Manoilescu în fața Parlamentului

La Parlament primul Ministru citind declarația guvernului în chestia arestării fostului sub-secretar de stat d. Manoilescu

„Dacă situația esto grea, răspunderea o a dv., căci dv. dețineți de 8 ani puterea. Țara nu se poate îndrepta decât prin intrarea în legalitate.” — Iuliu Maniu.

„Cine încearcă prin plebiscit, prin combinațiuni de partide sau prin orice mijloace să desființeze ceea ce, legal și definitiv stabilit, rămâne în afară de orice discuțiune... care se va stărâma înaintea autorității legale.” — Ione! Brătianu.

D. Iuliu Maniu, președintele partidului național-țărănesc

Primul Ministru Ione! Brătianu, președintele partidului național-liberal

D. General Averescu președintele partidului poporului

D. Mihail Manoilescu fost sub-secretar de stat la Ministerul finanțelor, arestat pentru că a fost găsit aducând din străinătate scrisori prin care se urmăria răsturnarea situației constituționale stabilite și o scrisoare adresată de d-na Lupescu mamei sale

Dna Elena Lupescu

Publicul a aflat că printre acuzațiile aduse d-lui Manoilescu, care a fost arestat, este și aceea de a fi adus, din Franța, o scrisoare a d-nei Lupescu, adresată mamei sale. Fără îndoială că cititorii vor fi curioși să știe cine este această importantă doamnă.

D-na Elena Lupescu este fiica farmacistului Nicu Lupescu (născut Leon Gruenberg) originar din Iași și a d-nei Elise Lupescu (născută Falk) originară din Viena. S'a născut în anul 1900 la Târgu-Frumos, unde d-l Lupescu avea o farmacie. Copilăria și-a petrecut-o la Iași și mai apoi în comuna Peris, unde tatăl d-nei Lupescu ocupase locul de farmacist al Spitalului. În 1917, d-șoara Lupescu în refugiu la Iași, face cunoștință cu d-l Căpitan Tâmpoanu, din artilerie și se căsătorește cu dânsul.

D-na Tâmpoanu și-a urmat bărbatul, în toată campania pe care acesta a făcut-o la Budapesta și, după încheierea păcii, soții s'au stabilit împreună în București.

În anul 1925, d. Tâmpoanu, avansat la gradul de maior, a fost mutat, în mod grabnic, în Basarabia. Pentru prima dată, în decursul căsniciei lor, soția a refuzat să-l urmeze, pentru ca mai târziu cu câteva luni, cei doi întâlnindu-se, d-na Elena Tâmpoanu să ceară desfacerea, nemotivată, a căsătoriei. D-na Elena Lupescu a plecat apoi la Paris.

Importantul personaj, de care ne ocupăm și a cărei fotografie o reproducem aci, e o femeie tânără are o față mică, părul roșu închis, e sveltă și posedă o inteligență vie. De curând și-a scris memoriile, în ziarul american „Los Angeles Examiner”, care s'a ocupat de dânsa, în patru numere consecutive. Articolele din ziarul american cuprind, pe lângă numeroase fotografii și autograful d-nei Lupescu

COLONELUL CARAPANEA

Prim comisar Regal însărcinat cu instruirea cazului Manoilescu

Colonelul Paul Teodorescu, deținut

REALITATEA FOAIE SĂPTĂMÂNALĂ ILUSTRATĂ

REDACȚIA și ADMINISTRAȚIA
Cluj—str. Regina Maria Nr. 36—Cluj

La București: Calea Victoriei 39.
Telefon 63—92

PREȚUL ABONAMENTULUI:

Pe un an întreg Lei 300
Pe o jumătate de an „ 160
Pe trei luni „ 85

PENTRU STRĂINĂTATE

Pentru America \$3
Jugoslavia și Cehoslovacia Lei 400

Editor și Director: J. B. Sima

Secretar de redacție: N. Constantin

DUMINECĂ, 6 Noemvrie 1927.

Succesorul lui Mussolini

Mussolini e un om ambițios. Dănsul vrea cu tot dinadinsul să se impună nu numai în fața italienilor, dar a întregii lumi. Ducele vrea să rămână în istorie. Urmăritor acestui plan, dictatorul nu pierde nici un prilej de a sfida așezămintele din celelalte state, fie că acestea ar fi republice, monarchii, etc.

La 26 Mai 1927, Mussolini a pronunțat un discurs, care de fapt însemna o proclamație adresată lumii întregi, o critică a tuturor sistemelor de guvernare în afară de cel fascist.

Vom cita câteva fraze caracteristice ale acestei cuvântări:

„Sunt încredințat că deși clasa conducătoare, în țara noastră, este în formațiune, și deși poporul devine tot mai disciplinat, voi trebui să-mi asum sarcina de a cărmui națiunea încă zece sau 15 ani. Aceasta e neapărat necesar, deoarece succesorul meu NU S'A NĂSCUT ÎNCĂ . . .

„Astăzi, în ziua de 26 Maiu, 1927, INGROPĂM cu solemnitate minciuna votului universal și a democrației . . .

„Italia fascistă este Italia anti-democratică, anti-liberală, anti-socialistă, anti-masonică . . .

„Sfidez pe oricine să îndrăsniască, după pronunțarea acestui discurs, de a edita gazete anti-fasciste sau de a alcătui grupe politice împotriva actualei forme de guvernământ . . .

„Nuă ne e teamă că Ducele va sfârși deportat în vre-o insulă, pentru că dictatorii niciodată nu sfârșesc cu bine. Oamenii sunt făcuți să se cărmuiască singuri, și oricine încearcă să le impună voința proprie, în mod samavolnic, prin teroare și violență, se lovește de cerbicia mulțimii și-și termină cariera rău.

Comentând proclamația lui Mussolini, profesorul Dr. Nicolas Murray Butler, rectorul „Universității Columbia“, și unul dintre candidații cu mai multe șanse la președinția Statelor Unite, a declarat unor ziare americane:

„Fascismul este un atac împotriva teoriilor democratice, mult mai energetic decât atacul bolșevic. Fascismul este mai subtil, mai puternic, mai hotărâtor și deci mai primejdios decât bolșevismul.”

De asemenea președintele Camerei de Comerț din Statele Unite, printr'un interview arată că dacă sistemul lui Mussolini este preferabil celui democratic al Americii, atunci trebuie lăsat fascismul să trăiască împreună cu Mussolini, atâta vreme cât se vor putea împăca la o altă.

Se știe că la început Mussolini a fost ajutat la stabilirea fascismului și la oprimarea opoziției de către finanța americană, care l-a ajutat — cu sute de milioane de dolari. Declarația președintelui Camerei de Comerț americane, înseamnă de fapt o invitație către finanța americană de a-l lăsa pe Musso-

BULETIN SĂPTĂMÂNAL

ÎN țara noastră era „o chestiune despre care nu era îngăduit nimănui să vorbească.“ Era „actul dela 4 Ianuarie.“ Prințul Carol a abdicat atunci dela tronul României și defunctul Rege a desemnat, ca succesor al său, pe fiul prințului Carol, Regele Mihai I. Trebile țării, până când Suveranul nostru va deveni matur, urmează să fie conduse de Inalta Regență.

În România poporul nu e revoluționar și nu se agită pe chestiuni dinastice. Să găsim însă, ca pretutindeni, politicieni, cari să caute să-și creeze situații din agitatea opiniei publice, din răsturnarea ordinii hotărâte.

D. Ionel Brătianu, președintele consiliului, este un om dibaciu în politică și destul de priceput ca să nu se teamă de agitațiunile mărunte de soiul acestora. De aceea toată lumea a fost de acord — când d-l Manoilescu, ministru în guvernul Averescu a fost arestat, pentru că aducea niște scrisori dela Paris către diferiții șefi de partide și o scrisoare dela d-na Lupescu către mama ei — că d. Brătianu are alte motive să răscoliască chestia „definitiv închisă.“

Într'adevăr prea multă zarvă și zvonuri alarmante s'au produs, în urma arestării d-lui Manoilescu, pentru că șeful guvernului să nu le fi prevăzut și să nu fi pregetat multă vreme, mai înainte de a le stărni.

ÎN urma arestării d-lui Manoilescu, a fost nevoie să se producă în parlament declarațiunile șefilor de partide, spre a se lămurii atitudinea fiecăruia, odată pentru totdeauna, față de problema dinastică.

D. Ionel Brătianu a declarat în rezumat următoarele:

„În urma descoperirilor cu privire la acțiunea împotriva purtătorului coroanei, a ordinii de stat, și a liniștii publice, atuuritățile în drept au pus sub urmărire pe cei cari s'au făcut vinovați de această procedare.

„Multe și felurite sunt chestiunile asupra cărora se deosebesc părerile și cari fac obiectul disensiunilor și luptelor politice într'un stat constituțional, dar nu este admisibil ca asemenea lupte să atace însăși ființa Statului și a temelurilor sale. Unitatea națională, integritatea teritorială, coroana, constituiesc un patrimoniu de cari generațiile se bucură, dar de existența cărora ele nu pot dispune.”

„Cine încearcă desființarea sau schimbarea lor este un inamic al Statului și se va zdrobi de neclintita noastră hotărâre.”

D. IULIU MANIU a făcut următoarea declarație în numele partidului național țărănesc:

„Partidul național-țărănesc, protestând și contra confiscării scrisorilor, pe cari fostul subsecretar de Stat le aducea primului ministru și șefilor de partide, constată din nou că acest prilej că guvernul nu respectă nu numai independența justiției, dar nici una din garanțiile constituționale, dovedind că de fapt trăim sub un regim dictatorial, care primejduiește existența țării.

lini în voia soartei, să se susțină prin el însuși.

Rezultatul proclamației lui Mussolini, în America, a fost că 7000 de italieni din Statele Unite, care au jurat credință lui Mussolini, au fost deportați; iar tribunalul din Boston, a refuzat acordarea cetățeniei americane la 35 de italieni fasciști, pe motiv că fascismul nu are loc în America.

Lumea progresează domol, pe căilo ei naturale, și oricine încearcă s'o imbrâncească pe căi greșite, cade zdrobit de roțile ei uriașe.

Procedarea guvernului, în cazul de față mai are și marele neajuns de a face să se creadă în străinătate că în țara noastră ar fi o stare nesigură, prezentându-ne ca acele mici state, expuse la neconținute comploturi și revoluții.”

„Din toate punctele de vedere arătate mai sus, întreaga procedare a guvernului, oricare ar fi fațele incriminate, este dăunătoare patriei și partidul național-țărănesc o deploră și o respinge și cere încodată intrarea în legalitate.”

DUPĂ citirea declarației, d. Iuliu Maniu a făcut următoarele declarațiuni verbale:

„Domnule prim ministru, sunt de acord cu dv. că sunt anumite chestiuni de care nu trebuie să se atingă nimeni și suntem cei mai departe de a ne atinge de aceste chestiuni, cari privesc însăși existența statului nostru.”

„Cred domnule prim ministru, că atunci când ați pus această chestiune, n'ați vrut să dați impresia că se poate găsi cineva în această incintă, în această țară, care să se atingă de marile chestiuni de stat. Îmi iau voia să resping acest lucru și să vă asigur pe dv. că nu aveți a vă teme, în această privință, nici dv. și nici nimeni, și nici dușmanii noștri din afară n'au să sper, că se va găsi cineva în neamul românesc care să se atingă de această chestiune.”

„Dar mai este o altă chestiune. În momentul de față țin să vă spun că prințul Carol a declarat în diferite rânduri că nu se prezintă ca pretendent la tron. Refuză să fie considerat ca atare și refuze să se amestece în chestiunile noastre de Stat. A declarat că dacă țara îl va chema, are datoria să se prezinte, și să întrebe dacă trebuie să revină sau nu.”

„Cred că nu e în interesul țării să se discute această chestiune. Dar mai cred că lucrurile pe cari le-ați hotărât dv. pot să fie discutate, căci aceasta este rațiunea de Stat și rațiunea de Stat a suverană. Țara poate discuta orice chestiune care o interesează. Vreau să discutăm dacă e cazul sau nu, ca țara să ceară revenirea prințului Carol asupra hotărârii sale de abdicare.”

D-l Brătianu în replică a arătat că, din punct de vedere legal, chestiunea dinastiei este rezolvată prin constituție, care trebuie să fie respectată. În timpul Regenței, Constituția nu se poate modifica, deci nu se poate vorbi despre o modificare a chestiunii dinastiei.

D. Papacostea, în numele partidului poporului, a protestat împotriva arestării d-lui Manoilescu, considerând-o ca ilegală.

La Senat a vorbit d. General Averescu. D-sa a crezut că e nevoie să se aștepte rezultatul cercetărilor justiției. Nimeni nu trebuie să se șbuciume, până când nu există motiv.

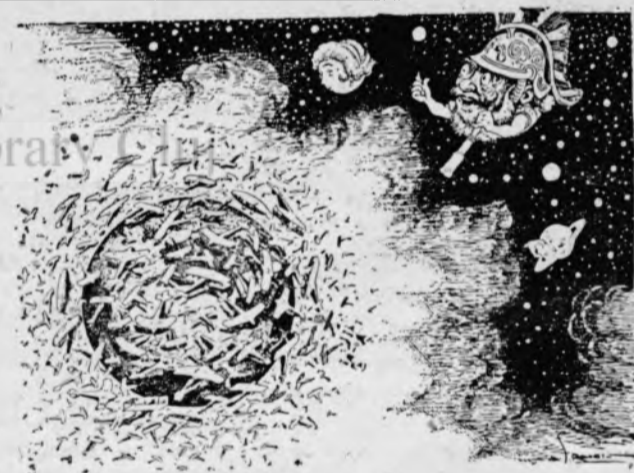
MINISTERUL de războiu — de acord cu Ministerul de justiție — a alcătuit un proiect de lege, pentru amnistie. Urmează să se amnistieze dezertorii la inamic, din războiul 1916-1918; dezertorii în țară străină și la noi, în timp de pace, înainte de anul 1916, cât și în timp de războiu (anul 1913). Se amnistiază și nesupușii la mobilizare: toate fapte comise anterior datei de 28 Iulie 1914 — data începerii războiului mondial. Se mai amnistiază infractorii la regulile pregătitoare mobilizării (cei cari n'au venit la viza livretului, cei cari nu și-au comunicat domiciliul, etc.) și în sfârșit se amnistiază cei învinuși de ultragiu. În total e vorba de circa 20 de mii de vinovați.

Proiectul se va depune în parlament — conform deciziei Consiliului de ministri — în sesiunea aceasta.

Sborurile peste Ocean

Montreal Star.

EPIDEMIA AVIATICĂ

MARTE: „Venus, vino repede, și vezi... Vechiul nostru pământ, este acoperit de muște.”

La București, la căpătâiul mormântului „soldatului necunoscut” s'a aprins o flacăra, care să ardă vecinic în cinstea celor cari și-an jertfit viața pentru țară. Fotografia noastră reprezintă solemnitatea aprinderii acestei „flăcări perpetuă”.

INTR'UN ultim Consiliu de ministri, s'a hotărât activitatea corpurilor legiuitoare. Printre proiectele mai importante, care vor veni în fața Parlamentului, este desființarea legii care sporea de trei ori impozitul agricol și cel al proprietăților clădite. Acest impozit lovea greu pe mulți săteni.

Același consiliu de ministri a hotărât scăderea taxelor de export la lemnărie, pentru că astfel să fie înviorată industria lemnului, curmân-

OM DE ÎNCREDERE

„Secretara mea — spunea un diplomat — este o persoană de toată încrederea și orice îi încredințez rămâne o taină absolută. În primul rând nu înțelege nimic din tot ceea ce dictez, iar în al doilea, după ce a scris, imediat a și uitat.” —Pathfinder

PĂLĂVRĂGEALA PLECTICOSULUI

Există tot felul de PLECTISITORI, printre oameni. Fiecare are chipul său de a inoportuna pe oameni, unul fiind mai rău decât celalt. Nu există decât o singură cale de a evita să fii plectisitor. Singura cale pentru aceasta este de a vorbi PUȚINE și de a asculta mai MULT, căci tăcerea de AUR pe când vorba e de ARGINT.

IMIC nu e mai groaznic decât omul care te plectisește. Îl întâlnești mai pretutindeni: în tren, în biron, în prăvălie, la restaurant, acasă sau la prietenul unde te duci. Partea cea mai rea este că palavrăgiul plectisitor nu se socoate ca atare ci crede despre dânsul că e foarte interesant.

Desenatorul nostru, fără indoială că n'a exagerat când a înfățișat pe „omul plecticos” în felul cum este redat în chipul din fruntea acestei pagine: cu ARIPI DE LILIAȘ ȘI CU COADĂ DE DRAC. Sângele rău pe care ni-l produce omul plectisitor, adesea nici nu se poate măsura.

Cine ar putea spune de câte ori oameni plectisitori au stricat toată buna dispoziție și toată reușita unei serbări, sau a unei adunări, care ar fi putut fi plăcută.

Ce înseamnă a fi „plectisitor”? Plectisitor este acela cărui îi place să se audă VORBIND singur pe sine și își inchipuie — fără nici un temei — că place mult și altora.

Plectisitorul este omul care se socoate centrul întregii lumi, este acela care crede că tot ceea ce-l privește, trebuie neapărat să intereseze în mare măsură pe toți din jurul său, și care nu încetează să-și vorbească despre sine, ori de câte ori îl întâlnești. Plectisitorul acesta este o ființă nenorocită, cărui tatăl, mama, frații, surorile sau prietenii săi au făcut păcatul să nu-i spună adevărul despre dânsul.

Mai este o specie de „plectisitori”, poate mai rea decât aceea care discută despre sine și lucrurile care o interesează. Aceștia sunt acei cari descos cu o insistență supărătoare, pe cei cu cari vin împreună. Întâlnind pe cineva, și apucându-te să-l tot întrebi, fără nici un scop de toate amănuntele, mânat de gândul că astfel îl vei interesa, este de sigur mai supărător decât dacă ai cere aceleiaș cunoscut să asculte toate detaliile neînsemnate despre tine și despre afacerile tale.

Tinerilor, păziți-vă de a fi plectisitori! Veți putea înconjura acest păcat tinând seama că mult mai mult câștig au avut oamenii în viață, când au ASCULTAT în loc să pălăvrăgească.

De sigur că fiecare ȘTIE DINAINTE ceea ce ARE DE SPUS. Prin urmare ascultându-te pe tine însuși vorbind, nu-ți va putea folosi nimic. La ce să insiști să exprimi și să comunici tuturor, ceea ce ști de acum?

Cuvântarea sau pălăvrăgeala PLECTISITORULUI se poate asemăna jocului cu mingea de cauciuc pe care trântindu-o la verte, o prăși din nou. Acest joc e foarte bun pentru copii, căci le dezvoltă însușirile

lor fizice. Este cu totul nepotrivit însă, pentru adulți, când e vorba de EXERCITII MENTALE.

Motivul pentru care foarte adesea un comerciant își pierde clienții, un avocat rămâne fără procese, un medic n'are pacienți, este că aceștia plectisesc cu vorba, pe cei cu cari vin împreună.

Omul înțelept spune numai atâtea vorbe câte sunt de trebuință, le spune totdeauna la momentul potrivit și mai ales TACE.

Scriitorul acestor rânduri a văzut odată într'un biron, o inscripție de felul acesta: „ORICE CONVERSAȚIE NU TREBUIE SĂ DUREZE MAI MULT DE TREI MINUTE.”

Întrebând pe titularul biroului asupra motivului care a determinat afișarea inscripției, răspunsul său a fost: „Mi-e groază de OMUL PLECTISITOR, care se așează pe scaun și începându-și cuvântarea cu vorbele: „N'am să te rețin nici un minut”, își impuiază capul și își vorbește atât până când e nevoie să vină secretarul, pe care l-am educat în mod special, ca să-mi anunțe: „Așteaptă niște domni afară”, sau: „Să nu uitați întâlnirea pe care o aveți”, ca astfel să pot scăpa de plectisitor.”

Suntem siguri că oboseala de care sunt cuprinși curând, oamenii care au de condus instituții importante, se datorește în mare parte faptului că aceștia sunt obligați să asculte, nu numai rapoartele activității celor pe care-i conduc, și care îi interesează în totdeauna, dar mai ales LUNGILE PĂLĂVRĂGELI ale diferiților inoportuni, cari sau vorbesc despre dânsii, sau nu mai termină cu laudele despre însușirile, capacitatea și talentul conducătorului.

Dacă muncitorul sau funcționarul, care vrea să se înalțe în treapta erachică, s'ar deprinde să vorbească superiorului său numai ceea ce îl poate interesa pe ACELA, și să-și ține gura INCHISĂ despre toate celelalte lucruri neînsemnate, fără nici un interes pentru dânsul, ar vedea că să urcă mult mai ușor — fără să solicite — la posturi mai importante și salarii mai mari.

NU-ȚI PLECTISI PRIETENII, nu-ți plectisi soția. Acest stat este cu deosebire important.

Sunt multe femeile oboșite, când ar trebui să fie robuste și bine dispuse, pentru că în fiecare seară sunt nevoite să asculte poveștile fără de interes ale bărbaților lor plectisitori.

Când vii acasă, vorbește femeii tale despre DÂNȘA — despre cele ce a făcut, despre neajunsurile pe care le-a avut în cursul zilei, despre planurile pe care le are, și mai ales las-o pe dânsa să vorbească.

Se poate că la început nu te va socoti prea de duh, din această pricină, dar încetul cu încetul vei observa că ești mult mai înțelept decât se pare, că-i vrei binele și va fi totdeauna tânără și bine dispusă.

Câte feluri de plectisitori există pe lume?

Atâția câte frunze pe copacii din pădure, sau câte fire de nisip pe fundul mării. Acesta este răspunsul.

Iată o categorie de plectisitori care vecinic e de o părere cu tine, sperând astfel că vei înceta să vorbești, și-l vei lăsa pe dânsul.

Iată apoi pe PLECTISITORUL care niciodată nu e de acord cu nimic, pentru simplul motiv că fiind de părere contrară, va avea prilejul să discute și să vorbească.

Iată plectisitorul care te laudă, iată plectisitorul care te enervează cu umilința sau cu modestia lui — de cele mai adesea ori false — și care nu mai încetează cu admirația pe care o are față de însușirile tale.

Ori de câte ori, în tovărășie cu alții, privești minunile naturii; munți înalți, apele limpezi, marea nesfârșită, și te simți cuprins de admirație în fața lor, nu e nevoie ca imediat să începi să pălăvrăgești. Privește, contemplază și admira-le, în TĂCERE.

În general, oamenii cu însușiri alese, oameni bine dotați, URĂSC LAUDA. Dânsii iubesc TĂCEREA și ACȚIUNEA.

Desenatorul nostru și-a însoțit ilustrația pe care o publicăm, cu câteva rânduri de comentariu:

„Categorica cea mai obișnuită de oameni plectisitori sunt aceia cari vorbesc fără sfârșit despre lucruri de nimica, atâta încât ajung să nu-i mai poți suferi. Dânsii continuă însă să vorbească fără a se preocupa de faptul că te enervează până la nebunie, și chiar dacă observă aceasta, puțin le pasă de pătimirile tale.

„Problemele vieții de toate zilele, fiind

vi în mîntea fiecăruia, este dela sine înțeles că majoritatea oamenilor sunt interesați de subiecte care nu cer o profunzime de gândire. Pretutindeni, pe strade, în oricare oraș, vei găsi grupuri de oameni a căror convorbire se referă la afacerile lor, la câștig sau la munca lor.

„O altă categorie de plectisitori sunt acei oameni cari stând alături de tine în tren, se cred datori cu tot dinadinsul, să-ți spună dincotro vine, unde pleacă, care le e scopul călătoriei, că va trebui să schimbe trenul și alte o mie de fleacuri care în definitiv nu-i interesează decât pe dânsii. De multe ori, oamenii aceștia te plectisesc atât de mult, încât — dacă e loc în tren — ești nevoit să schimbi compartimentul, unde se prea poate — dacă n'ai noroc — să găsești un alt palavrăgiu.

La fel bărbierii se cred obligați să te întrețină, în timpul cât lucrează, despre toate întâmplările, câte în lume și în seare, fără să fie preocupați de gândul, dacă victimele lor sunt sau nu interesați de cele ce au a le spune.

Se crede de mulți, că femeia de societate este aceea care știe să vorbească fără sfârșit, asupra tuturor cancanurilor, asupra tuturor chestiunilor „la ordinea zilei.” De fapt, aceste femei nu fac alta decât să PĂLĂVRĂGEASCĂ despre lucruri pe care nu le înțeleg, sau despre lucruri care nu INTERESEAZĂ pe nimeni, și care nu au altă importanță decât de a le determina să-și exercite organele vocale.

Bărbații și femeile înțelepți vorbesc puțin, rar și cu temei. În casa altora, aceștia nu discută decât lucruri interesante.

Prietenul cel mai bun al omului este CARTEA. Bărbații și femeile înțelepte în loc să pălăvrăgească despre lucruri fără nici o importanță, mai bine să-și aleagă cărți bune și în timpul liber să citească, petrecând astfel în societatea gânditorilor distinși pe care-i are omenirea. Timpul întrebunțat astfel, e de o mie de ori mai bine folosit, decât cel petrecut stând și povestind lucruri de nimic sau ascultând la nimicurile pe care le spun alții.

Dece să-ți faci REPUTAȚIA DE PLECTISITOR și să ajungi să fugă lumea de tine? Dacă n'ai lucruri serioase de spus, ține gura închisă. Cel care te plectisește cu poveștile lui nesfârșite, când vin la tine în casă, poștește-l să seadă și pe-i în mână o carte bună de citit. Vei vedea că îndată va spune că are treabă pe altă parte și ușor te scapi de dânsul!

Din pricina concursului fotografic și a abundenței de material, suntem nevoiți să amânăm pentru numărul viitor atât rubrica sportivă cât și numeșele dări de seamă și informațiuni culturale și artistice trimise de colaboratori noștri.

**Cunoștința este
pârghia vieții**

**Nimeni nu știe mai
mult decât învață**

Să ne îmbogățim cunoștințele

Știința care întrece natura Opera uriașă a chimistului Marcelin Berthelot

În natură și în ființe totul este numai chimie: ciclul carbonului. Viața unui om mare. Berthelot dăreamă ipoteza „forței vitale” și este întemeietorul sintezei chimice. Legile identității materiei și al echivalenței energetice. Descoperirea azoto-bacteriilor și progresele chimiei agricole. Rolul important al chimiei în civilizația de azi

LA 25 Octomvrie a. e., la Paris, în Pantheon, Franța întregă a sărbătorit centenarul nașterii unuia dintre geniile științei, a marelui chimist Marcelin Berthelot. Mort la 18 Martie 1907, este omul despre care unul dintre cei mai mari chimiști germani, Emil Fischer, a spus: „Pentru ca știința să nu se fărâmițeze în specialități, e nevoie de un creier capabil s'o îmbrățișeze în toată vastitatea ei, în tot ansamblul său. Acest creier a fost Berthelot; e de temut că el a fost și cel din urmă.” Într'adevăr Berthelot nu este numai cel care a introdus metoda sintezei în Chimia organică, este cel care a sintetizat, într'o singură minte, toată știința din vremea lui.

Și cu toate acestea, sunt foarte mulți cei cari nici n'au auzit de acest nume, pentru că știința chimiei are reputația de a fi o știință abstractă, deși în realitate dânsa se găsește la baza tuturor manifestațiilor vieții.

Organismul viu, din clipa în care e conceput, nu încetează de a fi laborator în care se petrec cele mai numeroase și felurite reacțiuni chimice. Existența în sine a plantelor și a animalelor nu e decât un șir nesfârșit de fenomene chimice, petrecute sub imboldul și pe socoteala enormei acumulări de energie, pe care o reprezintă soa-

rele. Să considerăm bunăoară, ceea ce se chiamă „ciclul carbonului”. Acest carbon se găsește în aer, sub formă de combinațiune unită cu oxigenul într'un gaz numit bioxid de carbon. Sub influența razelor solare, plantele verzi (clorofiniene) absorb acest bioxid de carbon, păstrează, în laboratorul lor intern, carbonul, și elimină oxigenul. Carbonul, absorbit, se combină cu elementele apei, apoi cu azotul, element pe care plantele îl iau din pământ, și cu alte câteva substanțe, spre a forma toată alcătuirea complexă și delicată a organismului vegetal. Animalele, hrânindu-se cu plante sau cu alte animale vegetariene, îngerează la rândul lor, carbonul, spre a-l transforma și a sintetiza cu el combinațiuni numeroase și complexe, care alcătuiesc organismul animal. Organismul animal, din alimentele pe care le transformă, asimilează o parte mică și păstrează alta sub formă de rezerve iar restul, partea cea mai mare, o transformă din nou în bioxid de carbon și apă, bioxidul de carbon fiind dat din nou în circulație. Putem spune astfel că energia luată de la soare și immagazinată în substanțele chimice, preparate în laboratorul plantelor, este utilizată de corpul animal, carbonul slujind drept vehicul de transport.

Dar oare nu recurgem, prin intermediul medicului și al farmacistului, la arsenalul chimic, atunci când trupul e bolnav? Anesteticile și analgezicele generale sau locale, hipnoticele, antitermicele, antispasmodicele, diureticele, bactericidele precum și toate modificatoarele siste-

În mod automat, pământul își reînnoiește proviziunea lui de azot, grație unui câmp electric terestru.

mului nervos circulator, sunt produse ale chimiei.

Nici moartea nu intrerupe acțiunea chimică, căci procesul de descompunere a moleculelor organice, animale sau vegetale, este un proces chimic.

Marcelin Berthelot a fost acela care a avut viziunea genială a acestor transformări și a reușit să producă — lucru care era socotit imposibil — sinteza chimică a substanțelor organice.

VIATA UNUI OM DE ȘTIINȚĂ

MARCELIN Berthelot s'a născut la Paris, în ziua de 25 Octomvrie 1827. A fost, încă din liceu, unul dintre elevii cei mai distinși, și la vârsta de 19 ani a reușit să ia premiul de onoare în filozofie, la concursul la care au participat toate liceele Franței. Tatăl său era medic și de aceea și tânărul Marcelin a îmbrățișat științele și după ce a lucrat în laboratorul de învățământ practic de chimie, a intrat preparator la Colegiul Franței și și-a susținut, la 1854, teza de doctorat în știință. La 1860 profesorii acestei fundațiuni au cerut crearea, pentru Marcelin Berthelot, a unei catedre de chimie organică, catedră pe care a ocupat-o până la moarte.

În laboratorul acestei instituții, o sală vastă și rece, umedă și prost luminată, cu un utilaj rudimentar, marele savant a izbutit să adauge chimiei o serie de capitole fundamentale. La 1873 a fost numit membru al Academiei de științe iar la 1901 membru al Academiei franceze. Între timp a fost ales în corpul tuturor asociațiilor de științe din străinătate. La 1870 a fost președinte al comitetului științific al apărării naționale și la 1881

este ales senator inamovibil. I se încredințează, la 1886, ministerul de instrucții publice și mai apoi acel al afacerilor străine. Până la sfârșitul vieții Berthelot a știut să-și ducă existența cinstită de om politic și de savant genial. A murit puține minute după ce a expirat aceea care i-a fost tovarășă, întreaga lui viață, sub lovitura dureroasă pe care a simțit-o, la despărțire...

Experiența care a dovedit că anumite micro-organisme sunt adevărați condensatori de azot. Prin sterilizarea pământului, cu ajutorul căldurii, se constată că plantele nu mai pot crește.

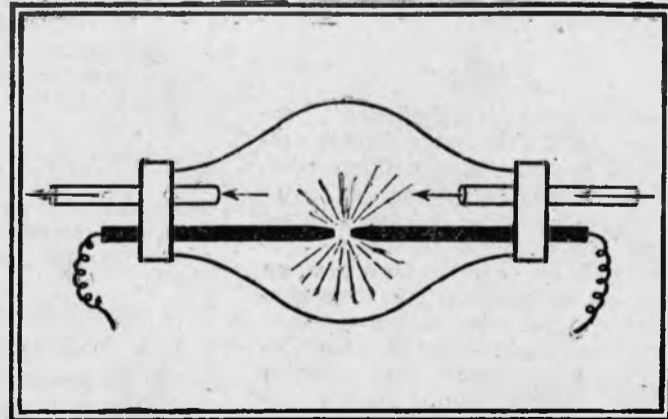
Cercetările pe care le-a făcut Marcelin Berthelot, înseamnă o activitate imensă de 60 de ani și cuprind 1200 de memorii, publicate, fără intrerupere, dela 1860 până la 1907, în „Comptes Rendus de l'Academie des Sciences și în Annales de Physique et de Chimie.” În afară de acestea a mai scris o istorie a Chimiei, care cuprinde 6 volume mari și care ar fi fost destul ca să illustreze viața unui erudit.

Ar fi nevoie de multe pagini spre a putea arăta care este opera lui Berthelot, în domeniul chimiei. Noi aici, vom fi nevoiți să cităm doar descoperirile lui cele mai importante și experiențele cele mai fecunde.

CHIMIA MINERALA ȘI CHIMIA ORGANICĂ

CEA dintâi cuprinde substanțe simple, cum ar fi oxigenul, hidrogenul, sulful, azotul, metalele, etc și combinațiuni între aceste substanțe, combinațiuni de asemenea simple, cum ar fi apa.

Cea de a doua — după cum arată și numele ei — este știința materiei derivate din organisme vii, animale sau vegetale: zahăr, corpuri grase, albumine, etc. Aceste substanțe au putut fi — înainte de Berthelot — descompuse și analizate, dar niciodată n'au putut fi refăcute. Chimistul Paul Sabatier exprimă această deosebire, în următorii termeni:

Firma sinteză a lui Berthelot. Un curent de hidrogen, introdus într'o ampulă de sticlă unde se produce un arc voltaic. Hidrogenul se amestecă cu cărbunele electrodului și formează cu acesta acetilenă, care este o combinație de aceste două elemente, după formula C₂H₂.

„Un zid, care părea imposibil de trecut, despărția atunci cele două chimii, chimia vieții și chimia materiei minerale, și în fața acestui zid se sfărâmaseră toate eforturile cercetătorilor, câți au încercat să-l răzbată.

Totuș, la 1828, Woehler izbutise să prepare din elemente, pe cale exclusiv minerală, ureea, identică cu aceea pe care o produc animalele; și câțva timp mai târziu, în

1843, Kolbe, obținuse, fără intervenție vitală, printr'o serie de reacțiuni complexe, acid acetic, absolut asemănător cu acela care se produce prin oxidarea alcoolului ordinar.

Domaniul compuşilor organici nu era deci intangibil. Dar s'a obiectat că ureea, și chiar acidul acetic, nu sunt decât produse de destrucțiune ale adevăratelor materii organice, la fel cum ar fi și amoniacul, sau anhidrida carbonică și că aceste excepțiuni, chiar dacă ar fi admise ca valabile, sunt prea puțin numeroase, spre a dărâma zidul, dintre cele două discipline științifice.”

Berthelot reușește să obțină hidrocarburi, care toate sunt de origine organică și dela acestea izbuteste să prepare, sau în orice caz să lase drum deschis altora ca să sintetizeze, toată seria nesfârșită de compuşii organici, fără nici o intervenție a forței vitale. Berthelot sintetizează alcoolul, care a fost una dintre experiențele lui cele mai răsunătoare, apoi acidul formic, acidul oxalic, etc. Cu drept cuvânt Berthelot putea să spună:

„Putem pretinde, fără a eși din limita nădejdilor legitime, să realizăm tipurile generale ale tuturor substanțelor posibile.

„Putem pretinde să formăm din nou toate substanțele, care s'au dezvoltat dela origina lucrurilor și să le producem, în aceleași condițiuni, în virtutea aceluiași legi, de care se conduce și natura, în formarea lor.”

Acetilena sintetică, obținută pentru prima dată de Marcelin Berthelot se încălzește într'o eprubetă recurbată, având un capăt implântat în mercur. La o anumită temperatură, o picătură de benzină sintetică se condensează, deasupra coloanei mercurice.

TERMO-CHIMIA

CELE dintâi experiențe asupra sintezei chimice trebuiau, în mod firesc, să conducă pe Berthelot, către cercetarea mecanismului intim al reacțiilor.

Berthelot prepara acid formic, prin oxidarea directă a alcoolului metilic. Acest acid formic, până la dânsul, se obținea exclusiv din secrețiunile furnicilor roșii (formica

Marcelin Berthelot, experimentând bomba lui calorimetrică la „Colegele France.” După ce a rezolvat problema grandioasă a sintezei chimice, savantul a atacat problema termochimiei. Prin măsurarea ridicării de temperatură, provocată de reacțiuni chimice și de combustii, într'o încăpere închisă (bomba calorimetrică), dânsul putea să măsoare intensitatea reacțiilor chimice și deci forța care lega laolaltă moleculele

(Citiți continuarea în pag. 5.)

Animalele în călătorie

Nu o să ne putem închipui niciodată ce simte un animal salbatic, când, pentru prima dată, vede orașe, oameni și vapoare. Urechea lui obișnuită de o vecinicie, cu vuetul pădurilor uriașe, cu cântecul erburilor de stepă, cu glasurile junglei, aude deodată vuetul, cântecul, glasurile unei lumi, care trebuie să-i pară uricioasă și îngrozitoare. Leul din Africa de nord, obișnuit să lupte și să învingă, temut pretutindeni, unde răsună răcnetul său, atârnă acum ca o bucată de carne, lipsită de voință, de odgoanele macaralelor și se bălăbănește în sus, prin aer... și toți petrec pe socoleala lui, el regele animalelor. Girafa, cu gâtul ei de gumă, a cărei curiozitate proverbială, în codrul nepătruns, d'abia putea fi domolită, chiar dacă la început este încă puțin infriecoșată, se simte repede foarte mulțumită; are ce vedea, ce auzi și se bucură în sine de pâlăvrăgeala, cu care va minena mai târziu, pe tovarășele africane. Maimuțele, dela gorilă și urangutan până la micile momițe și mungos, de ale căror certuri era vecinic turburată liniștea idilică din Africa și tăcerea sfântă din India, a căror obrăznicie și blestemăție a întrecut orice margini, toate sunt acum liniștite, pe vaporul mare, în cuștele lor, tot atât de făcute ca și vitele, care sunt dușe pentru lăiere sau pentru reproducere, pe calea periculoasă a mării. E periculoasă calea aceasta, pentru faptul că animalele, la fel ca oamenii, se îmbolnăvesc de rău de mare, și în special, mai grav, vacile, boii și oile, ceea ce duce la concluzia unei sensibilități deosebite, a emenei celei pe care o au oamenii. E o priveliște impresionantă suferința animalelor bolnave de rău de mare, pentru că lor le lipsește orice posibilitate de ajutorare. Cu privirea turburată, îndărătul gratiilor lor, se ghemuiesc unii într'alții, stomahul îi chinuie, în fața ochilor lor totul se elatină și se învârteste, uneori sbiară, se învârtesc ca turbați încoace și încolo, innebuniți de spaimă... apoi cad jos, îndărăt pe locurile lor, mugesc și behăie într'o desnădejde mișcătoare. Multe vite mor. De aci pericolul unor asemenea transporturi de animale.

Leul călător în avion, dela Paris la Londra. Inblanzitorul modern își ia cu sine, în călătorie, pe cel mai iubit animal, ca să sosiască la vreme, la reprezentație

Jos: O cămilă este încărcată în vapor, spre a fi transportată în Europa, pentru o grădina zoologică

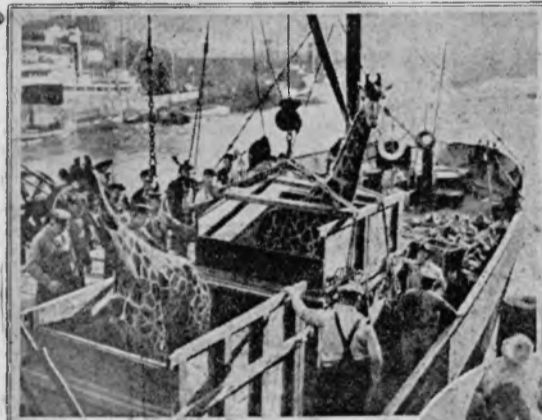
La stânga: transport de vite în Tibet. Un tibetan aduce, în jineturile înalte ale Himalayei, un berbec de reproducție, învelit cu îngrijire

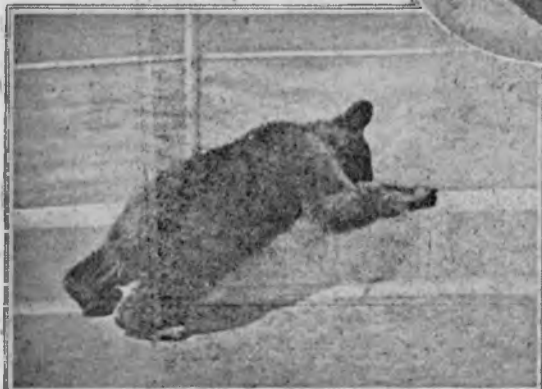
Neplăcerile unei călătorii: Vite bolnave de rău de mare, pe bordul unui vapor, în Marea Mediterană

Un transport de urși, prin aer, spre a putea ajunge la vreme, la o reprezentație în Viena

Respiă din nou aerul de țară! Girafe, înainte de a fi descărcate, de pe un vapor de transport

Ursul suferă de rău de mare. Drumul pe mare a indispus rău pe un urs, de pe un vapor de expediție american

În oval: superstiția unui aviator. Pilot american, după o călătorie fericită, cu o animalul său de noroc, o maimuța mică

Hipopotamii și crocodilii stau mai bine din acest punct de vedere, în bazinul lor mic, totuși destul de comod, ei se gândesc: fluviul astăzi e iarăși foarte animat...

Pe vapoarele, multe anume aranjate, pentru transportul animalelor, animalele călătoresc cu tot confortul; puțin cam strâmt, dar comod. Paznici, instruiți, îngrijesc de toate nevoile lor și caută să facă despărțirea de libertate, adesea melancolică, a leilor, tigrilor, urșilor, girafelor și elefanților, cari mai visează pădurile minunate și stepele fără sfârșit, cât mai ușoară cu puțință.

Dar și alte animale se găsesc adesea în călătorie: menageriile circurilor porumbiei călători, în baleane, câinii familiilor, pisica vaporului, puricii dresați ai panoramei — ba chiar, un aviator obișnuiește să ducă, cu sine, tot-

Știința care întrece natura

(Urmarea din pag. 4.)

O diferență între afinitatea moleculelor, adică de a se evalua energia chimică, cu ajutorul unităților fizice sau mecanice.

Prin aceasta chimia intra în domeniul științelor raționale.

Lavoisier a putut stabili indestructibilitatea materiei, oricare ar fi fost transformările pe care le suferia.

Berthelot a putut complecta această lege importantă, stabilită de predecesorul său, și să enunțe că și energia trece dela o formă la alta, în raporturi echivalente cu cifre precise.

Căldura, care se dezvoltă dintr-o reacție chimică, slujește să cunoaștem cu precizie suma travaliilor îndeplinite. Berthelot a observat că această căldură rămâne

cazul probelor depuse în afară de câmpul electric. Se dovedea astfel că electricitatea activa fixarea azotului, atât asupra pământului, cât și asupra florei.

Dar pământul profită și de o fixare de azot de origine diferită; e vorba de un alt fenomen, nebănuit până atunci: acțiunea anumitor micro-organisme, ființe microscopice, care abundă în pământ. Berthelot arată că influența acestor infiniți mici este primordială. „Pământul — spune dânsul — este ceva viu.” Berthelot a reușit să dovediască existența acestor minuscule vietăți, încălzind timp de mai multe ore, la 100 de grade, un amestec de nisip și argilă, lăsând neîncălzite probe, care trebuiau să slujiască la comparație. Pe când pământul în-

Berthelot în laboratorul său, dela „College de France”.

constantă, oricare ar fi felul și ordinea stadiilor intermediare. Acesta a fost principiul stărilor inițiale și finale. Pe baza acestui principiu, toate reacțiunile produse în corpul omenesc, bunăoară, degajă o cantitate egală de căldură cu aceea care s-ar dezvolta dacă am arde alimentele ingerate și le-am transforma deodată, în bioxid de carbon.

Termochimia a condus pe Berthelot și la studierea problemei explozițiilor și a demonstrat că formația explozibililor corespunde la o acumulare de energie, care se poate măsura prin cantitatea de căldură absorbită.

CHIMIA VEGETALĂ ȘI ROLUL MICRO-ORGANISMELOR

Un rol important, în economia plantelor, îl joacă fixarea azotului. Substanțele din plante sunt alcătuite unele din carbon și hidrogen, și altele din carbon, hidrogen și azot. Berthelot a dovedit că fixarea azotului gazos, în vegetale, este un fenomen constant, de origine electrică. Berthelot a pus o cantitate oarecare de pământ, singură sau plantată cu vegetale, într-un câmp electric, sub un clopot mare de sticlă; unul dintre polii unei baterii de pile se lega cu trei lame de platină, bătute în pământ, în vreme ce polul opus era în relațiune cu un disc de cupru, așezat cât mai aproape posibil de pământ, sau de plantații, dar fără să atingă pe unul sau pe celalt. Câștigurile de azot constatate în pământul, sau în plantele astfel electrizate, era mult mai mare, decât în

călzit rămânea steril, celelalte puteau fixa azotul. În primul caz, viața microbiană fusese anihilată, pe când ea se putea dezvolta, în cazul pământului nesterilizat.

Din acest moment s'au înmulțit încercările de fixare a azotului, prin descoperirea microbilor generatori de azot, cei mai activi. Se cunosc astăzi diferite specii de azoto-bacteri, care au contribuit mult la progresul chimiei agricole.

Și ca să încheiem acest articol, care nu poate arăta decât o palidă imagine a savantului pe care-l sărbătorește Franța și lumea întreagă, vom cita cuvintele d-lui Raymond Poincaré:

„... se credea că natura vie singură era în stare să opereze în mod sintetic și să reconstruiască edificiul distrus, de forțele chimice. Spre a se explica aceste formațiuni complexe, se întinereau puțin fablele lui Prometeu și ale lui Pigmalion; se traduceau, în mod inconștient, în limbaj modern, minunata legendă a lui Psyche; se închipuia o entitate mitologică, căreia i-se da denumirea de forță vitală și care prezida în mod absolut la această fabricație misterioasă, a materiilor organice. Berthelot, cu un gest de uriaș, a alungat toate aceste himere. Cu colaborarea exclusivă a forțelor fizice — căldură și electricitate, sub diferitele ei forme: arc voltaic, scânteie, efluvii, descărcări obscure, — a realizat sinteze, în fața căroră știința înspăimântată, se dădea înapoi.”

deuna în zborurile sale o mai-muță mică, purtătoare de noroc.

Animale în călătorie... Oare aceste călătorii le produc bucuria, pe care o simțim noi oamenii? Mi se pare că ar renunța foarte vesele, la aceste excursiuni „involutare”, dealungul lumii, spre a rămânea la locul lor, spre a sări și vana, a se sbengui și odihni, acolo unde le e patria. Cu toată situația curioasă în care îi întâlnim, pe drum putem citi în ochii lor, cât se poate de limpede, nostalgia...

CANIBALISM

REGINA CHANIBALILOR: Ce nenorocire!

BUNUL PRIETEN: Dar ce s'a întâmplat?

REGINA: „Inchipuieșteți, soțul meu s'a făcut vegetarian!”

CONCURSUL FOTOGRAFIC

In acest număr publicăm prima serie de 30 fotografii
vor urma altele

6. Lilianne Dimitriu — București; 21. Constanța Gavrilescu — Tulcea; 9. Rozina Quercioli — Ploști; 13. Tolly Ștefănescu — Tighina; 22. Beatrice Berlinblum — București; 20. Ludmina Didec — Chișinău; 18. Jeni Janak — Iași; 15. Doina — Cluj (fotografia a doua); 1. Margaretta Ștefănescu (Jasmine Gretty) — Tighina; 4. Jeanette Burileanu — Cetate, Jud. Dolj; 2. Dorothy Anifée — Tighina; 24. Lilly Kollonics — Cluj (fotografia a doua); 23. Lilly Stătescu — București; 7. Alexandrina Carp — Tulcea.

NIC AL „REALITĂȚII“

ografii ale concurentelor. In numerele viitoare
asemenea serii

19. Gish Chiriceanu-Bugoni — Cluj; 3. Tanți Brătășanu — Chișinău; 15. Doina — Cluj; 17. Margaretta Apostol — Brăila; 24. Lilly Kollonics; 14. Moldo-
veanu Ninetta — Chișinău; 11. Florica Popescu — Târgu-Jiu; 5. Valeria Schüppael — Constanța; 29. Cecilia Vane — Orăștie; 16. E. Irimie — Fălcin; 3. Tanți
Brătășanu — Chișinău; 8. Maria Buruleanu — Bocșa-Montană; 12. Mari Enghel — Pitești.

Bogăția piedecă dragostei

Nefericitul căpitan Nungesser a renunțat la fericire, pentru că soția lui era prea bogată

CAPIATANUL Nungesser aviatorul îndrăzneț, care cel dintâi a făurit planul de a se avânta deasupra Oceanului și a căzut jertfă progresului și gloriei vârții sale, a avut o viață deosebită de a celorlalți muritori, nu numai prin faptele sale temerare, dar și prin concepția lui asupra principiilor, care trebuie să rezidă la temelie căsniciei fericite.

Cu Nungesser s'a întâmplat minunea ca un om sărac, dar acoperit de glorie, să se căsătorească cu o multi-milionară americană, cu adevărat, din dragoste. Nungesser a hotărât să nu se atingă de averea soției sale și cănd domnișoara

sa de caracterul și sufletul acestui om, care a fost în stare să refuze milioanele soției sale. Dânsa cunoștea toată cariera aviatorului care a intrat în războiu, ca simplu Capitan de cavalerie și socotindu-se — la fel cu alți ostași viteji — dator să moară pentru țară și sorocit să-și termine viața într'un războiu, care părea că nu se va mai termina niciodată, nu avea alta ambiție decât să stabilizească — înainte de moarte — un record.

Nungesser, căpitan de cavalerie, a cerut ministrului de războiu francez permisiunea de a zbura. Superiorii săi n'au fost mulțumiți de această idee a lui, dar spre a nu-l contrazice, au admis să fie examinat, pe câmpul de aviație, în fața

rul său a devenit asemenea grănitului.

Când a zburat pentru prima dată, Nungesser avea dorința ferbinte să doboare un singur avion inamic, iar dânsul să se poată înapoia teafar, în tabăra franceză. Soarta nu i-a fost favorabilă și tot ce a isbutit să facă, a fost să-și distrugă propriul său avion, un aparat de valoare al aviației franceze. Nungesser ar fi putut motiva întâmplarea, raportând — așa cum se obișnuiește, de către acei care-și distrug avioanele și au norocul să rămână în viață — că a avut un defect de motor. Dânsul însă a raportat adevărul, arătând că aeroplanelui s'a distrus din pricina unei gre-

șii și astfel el a fost lăsat mai departe în arma aviației. Prima oară când i-s'a oferit din nou prilejul Nungesser a adus trofeul, un avion inamic. Isprava aceasta la reabilitat în ochii superiorilor. Dânsul nu-și considera însă misiunea terminată. Socotind avionul inamic doborât drept preț al celui francez, distrus din vina lui, a donat și a adus o nouă pasăre cu cioc de fier germană. După câteva zile un altul și apoi iar încă unul și nimic nu-l mai putea opri dela vânătoarea de avioane inamice, care devenise pentru el patimă.

Patru ani de zile a continuat să doboare avion după avion și la sfârșitul războiului avea 55 de mașini, la activul său. În acest răstimp aviatorul francez devenea tot mai nepăsător de moarte. Ștînd că-l pîndește din fiecare colț aștepta să vină să-l răpiască. Urmărit mereu de moarte, s'a ales cu oase zdrobite, cu carnea sfâșiată depe trup, cu gloante de mitralieră, dar niciodată n'a fost rănit atât de grav încât medicii să nu-l poată

era vindecat să dea fuga iar, către câmpul de luptă, își dădea seama că cel pe care-l iubește este cineva, un om cu o putere de voință neobișnuită. Ceca ce Miss Hatmaker n'a înțeles, a fost că acel care avea asemenea voință de fier, era în stare să disprețuiască întreaga ei avere.

Când războiul s'a terminat, Nungesser cu drept cuvânt se minuna că mai trăiește, după toate primejdiile și operațiile prin care a trecut. A primit multe oferte să-și capatalizeze eroismul, dovedit în războiu. A fost invitat să între în politică, unde dea bună seamă ar fi putut avea succes, dar a refuzat, pe motiv că nu e pregătit la aceasta și că Franța n'ar avea nimic de câștigat pe urma acestui lucru. Pe același motiv a refuzat mai multe oferte ale câtorva fabrici mari, care îi cereau să intre în consiliul lor de administrație, sau să le imprumute numele ca președinte, spre a atrage astfel acționarii. A refuzat mereu aceste oferte, care-l puteau face milionar, preferînd să rămână în

Șapte centimetri de os inlocuit cu platină

Cotul inlocuit cu platină

Șapte răni diferite cu un total de 28 cm. os sfărâmat

Os dela picior și glezne inlocuit cu platină

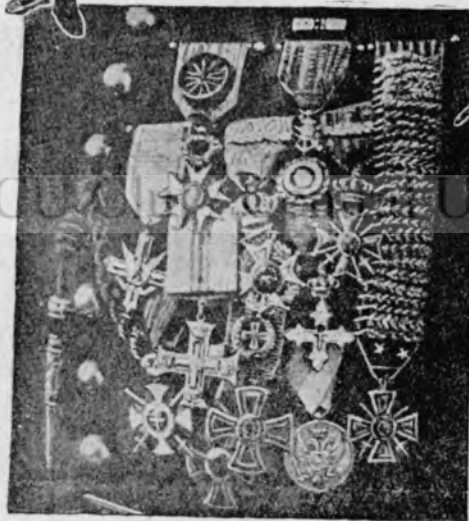
Bucată de os occipital, retezată de o șrapnelă

Cinci cm. de os inlocuit cu platină

Incheietura cotului stâng, întărită cu platină

Rotula genunchiului și o bucată de os inlocuite cu platină

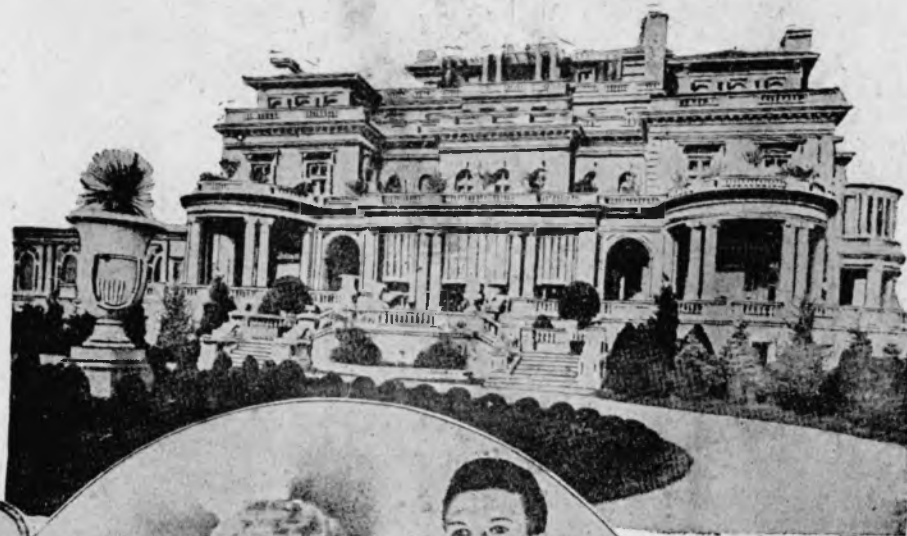
Rotula genunchiului și o bucată de os inlocuite cu platină

Decorațiunile Căpitanului Nungesser

Căpitanul Nungesser în uniformă, cu soția sa Miss Hatmaker

Căpitanul Nungesser și soția sa, la balul tribunalului internațional, din Hotelul Plaza la New-York

Unul dintre palatele multi-milionarei Miss Hatmaker, unde Căpitanul Nungesser nu-și găsea locul

Consuelo Hatmaker a voit să continue, cu mijloacele de care dispunea, luxul obișnuit, căsătoria s'a terminat prin divorț.

Se naște întrebarea: „Există iubire adevărată, în care orice preocupare materială să fie exclusă? Și poate o astfel de iubire da naștere la o căsătorie fericită? După principiile căpitanului Nungesser, răspunsul a fost afirmativ: după domnișoara Hatmaker lucrul era însă cu neputință. În această deosebire de concepții se rezumă întreaga poveste de iubire dintre Nungesser și d-soara Hatmaker: căsătoriile de-zinteresate pare că reușese mai puțin decât cele în care bărbatul e vânător de avere.

La 1923 Căpitanul Nungesser face cunoștință cu tânăra fiică a multi-milionarului. James R. Hatmaker, care murind, după puțin, lasă fiicei sale milioanele pe care le avea.

După o modă destul de veche, multi-milionarele americane, rămăse „orfane“, își petrec vremea parte la Newyork, parte la Paris, la Londra sau în Riviera. Tot astfel și d-soara Hatmaker a petrecut multă vreme la Paris și aci a fost impresionată de gloria de care se bucura modestul căpitan de aviație. Nungesser deținea titlul de „as al așilor“, un titlu mai nobil și mai de preț decât orice alt blazon, de conte de marchiz sau de baron.

Dintre francezii distinși cu acest titlu, Charles Nungesser era al treilea, ceilalți doi au fost George Guynemer, care a căzut în războiu și René Funck, aviatorul dela care așteptăm încă fapte mari.

Charles Nungesser avea, în calitate de căpitan de aviație, un salariu, care dacă nu era prea mare, îi permitea să întrețină, în condițiuni modeste, o femeie. Pentru Miss Hatmaker însă, acest salariu era o sumă ridicolă. Dânsa socotia ca milioanele ei vor putea da mai multă strălucire titlului pe care-l avea aviatorul și astfel amândoi împreună vor duce o viață. S'a înșelat însă.

Nungesser, pentru Miss Hatmaker, era pur și simplu un erou al aviației franceze, care se putea mândri că a doborât 55 de avioane inamice și că deține toate decorațiunile pe care Franța i-le conferise. Prea puțin s'a interesat dâ-

unei comisiuni. S'au dat însă indicațiuni confidențiale examinatorilor, ca tânărul să fie respins. În consecință comisiunea a luat pe Nungesser „caurepede“. Spre surprinderea ei însă, Nungesser era „omul cel mai potrivit pentru aviație“: isteț, sensibil, prompt, având ochi, mâini, picioare și minte care lucrau într-o perfectă coordinație.

Ca și Guynemer sau Funck, Nungesser, fiind gata la orice moment să moară, nu avea nici o teamă, care să-i întunece mintea, sau să-i facă mâna tremurătoare. De aceea a putut dânsul să rămână, patru ani dearândul, în aviația franceză și să lupte. În acest timp caracte-

șelii a sa. Menționăm în treacăt că această sinceritate era cât p'aci să-l arunce din nou, îndărăt pe seaua calului.

Episodul a arătat, d-soarei Hatmaker, că Nungesser era un om sincer și avea curaj-moral. S'ar fi convenit să tragă concluzia din aceasta, că aviatorul, nu din fanfaronadă e hotărât să nu împartă cu dânsa poliarii pe care-i are. Prietenii d-soarei Hatmaker, îi spuneau însă: „La fel vorbesc toți, dar când veți pleca în călătoria de nuntă, ia-ți și carnetul de ceckuri, de care o să vă folosiți!“

S'au găsit însă superiori cari să aprecieze sinceritatea lui Nunges-

șelii a sa.

Coatele amândouă și unul dintre genunchi i-au fost reparate cu platină, pusă în locul oaselor sfărâmate de gloanțele inamice. La fel s'au reparat cu acest metal patru rupturi în oasele picioarelor și brațelor și s'a inlocuit o porțiune din craniu, unde un glonte german a spart osul, fără să atingă creierul. În felul acesta trupul „As-ului“ conținea mai multă platină, decât toate giuvaericelele logodnicei sale. Nungesser se și mândria cu valoarea lui reală.

Miss Hatmaker cunoscând faptul că aviatorul francez a fost peticit de 17 ori, pentru ea de îndată ce

vindeca.

Orice femeie ar fi fost sedusă de asemenea însușiri. Și ele au determinat dragostea d-soarei Hatmaker pentru aviatorul francez. Zădărnice însă aducea argumente peste argumente, față de prietenii, cari o muștrau că vrea să-și închine viața unui căpitan. „Bunii amici!“ nu se dădeau bătăuți și zâmbind ironic îi spuneau: „Cu adevărat iubirea este minunată! Ea e în stare să schimbe pe oameni. Te-a orbit și pe dumneata pe deplin, Miss Hatmaker! Oare nu cunoști pe toți acei vânători de averi dibaci, începând cu Boni de Castellane? Te asigurăm

(Citiți urmarea în pag. 10.)

Teatru · Muzică · Artă

ARTISTUL IN FAȚA ECRANULUI

CĂLĂTORI de senzații ne-
prevăzute, amatori de si-
tuații inedite, vă propun să vă
substituiți într'un caz nelipsit
de originalitate și care v'ar pro-
cura impresiuni curioase, neex-
ploatare încă de fantezia cuiva.

siuni subiective sunt proprii ale
dumitale. Toate acele frumoase
calități ce remarcați, superiori-
tatea ce îi doriți, el o are. Il
vedeți inzeștrăat cu toate situa-
țiunile avantajoase pe cari că-
teodată le invidiați în natură.

cu proprietăți analitice supra-
omenești. Este un ochiu imoral,
influențat abstract și care vede
în aliura și mișcările omenești
caracteristice pe care noi, va-
riind după simpatie și antipatie,
nu le putem vedea."

Artistul în fața ecranului se
așteaptă totdeauna la surprize,
plăcute sau nu. Numai pe ecran
actorul poate să judece valoarea
muncei sale de câteva luni. În
studio scenele se perindă după
felul decorului noutat, nu după
scenariu. Se turnează astăzi
scena 5-a și mâine scena 300,
pentru că acțiunea lor trebuie să
se desfășoare în același decor.

Sensibilitatea artistului cre-
scând și îmbogățindu-se treptat
cu noi apititudini, datorite fie
imaginației creatoare, fie aten-
tului studiu asupra vieții, actorul
de astăzi desvăluie calități
surprinzătoare actorului de ieri,
chiar când acesta este tot el.
Așa de exemplu, Mousjokine
revăzând **Părintele Sergin** a
„bine-voit" să-și constată oare-
cari... calități, punându-se în
contradicție cu părerile create
la ocazia primei vizituri.

Occidentalii și în ultimul timp
și noi, am aplaudat gălăcioși
eroii din film care fără să pu-
tem prevedea se aflau în colțul
unei „avantscene" din sală. Și
ce interesant e să vezi în ulti-
mul fotoliu domiciliat un „Doc-
tor Mabusse", un „Artagan",
etc.

Dar în America, Chaplin, Fair-
banks, Griffith și alții, nu se duc
la cinema. Posed câte o sală de
proiecție, unde prietenii perso-
nali și criticii de frunte își ex-
primă părerile asupra filmului
prezentat.

Și astfel surpriza subită și va-
riabilă e înlăturată.

Alexe F

Fericirea lui Leon, Mathot e atunci
când asistă la o nouă proiectare a
filmului său „Contele de Monte
Christo" în care deține rolul prim

Vă puteți închipui ce mină ar face
Rudolph Valentino dacă ar învia și
ar vedea fotografia de mai sus

Imaginați-vă situația în care
se găsește actorul de cinemato-
graf care se vede pe ecran. Po-
sibilitate ce-i aparține exclusiv.
Pe câtă vreme, comedianul din
teatru exercită un control per-
petuu asupra mimiceii, declama-
ției și jocului de scenă, actorul

O viață de splendoare sau de
aventuri, de acțiune, eroism sau
sacrificiu, înviață de tine artist
și totuși lipsit de dansa în reali-
tate, iată tot ceace vezi.

Dar această nenorocită con-
fruntare cu tine-însuși, nu-ți va
procura altceva decât ca în
o mie și una de -nopti, decep-
țiuni crude ca și deziluzii rău-
făcătoare. Unele creații pe cari
le crezi irezistibile, nu sunt de-

Mary Picford simte o plăcere deosebită când joacă roluri de
fetiță și mai ales... când ține fetițe în brațe

de cinema — în majoritatea ca-
zurilor tăcut, exprimând lucruri
într'un mutism absolut —
poate fi propriul său spectator și
în același timp cel mai impeca-
bil critic.

A fi în același moment pe
ecran și în sală, înseamnă a te
dubla și în unele privinți a te
separa destul de distinct. Inchi-
puți-vă, instalați într'un confort-
tabil fotoliu de orcheastră, urmă-
rind mișcările pers-nagiului din
fața dumneavoastră, în care vă
recunoașteți integral. Acest elan
al instinctului, aceste bătăi spon-
tane ale inimii, aceste impul-

cât grotesți. Visezi un Romeo și
nu ești decât un Don Juan vă-
zut de Mack Senett. Ba câteoda-
tă nu te recunoști măcar și în
loc să-ți cauți abia atunci greșe-
lile, reprovezi neclarității obiec-
tivului. În legătură cu aceasta
Jean Epstein scrie în „Regard du
Verre":

„Cinematograful, adesea un
simplu joc de oglinzi înclinate,
procură scene neașteptate. E co-
mună anecdota marilor milio-
nari americani, cari au plâns
când s'au văzut prima oară pe
ecran. Obiectivul aparatului de
luat vederi este un ochiu dotat

Vreți să faceți film?

Un capitol despre însușirile pe care trebuie să le aibe cel care
vrea să filmeze

MESFĂRȘITĂ e mulțimea de
femei care în fiecă zi soli-
cită societățile de film, cu mi-
lioane de scrisori, de a li-se da
un angajament la film. Mii de
fete tinere aleargă — unele chiar
pe jos cum s'a întâmplat — în

se cer încă multe alte calități —
puțin talent, un manager, bun,
etc. Regularitatea figurii se poa-
te stabili în felul următor: dacă
se trag tangentele la urechi, bărbie
și creștetul capului, atunci
trebuie să se formeze un drept-

paradisul filmelor Hollywood,
pentru ca acolo să aibă dezamă-
girea de a constata că din trei
mii de creaturi drăgălașe se an-
gajează d'abea trei. La fel se pe-
trec lucrurile în Germania sau în
Franța.

„Dacă ar ști cel puțin că sunt
sau nu potrivită pentru film! —
„Nu puteți să-mi dați un sfat? —
— „Aș vrea bucuroasă să filmez,
nu știu însă dacă am o față fo-
togenică", acestea și alte între-

unghiu, ale căror laturi trebuie
să fie în raport una față de alta
de 2/3. Distanța între colțurile
dinăuntru ale ochilor trebuie să
fie totată de mare ca și lățimea
nasului jos dela o nară la ceal-
altă. Depărtarea colțului dină-
untru al unui ochiu dela colțul
dinafară trebuie să fie două
treimi din lățimea gurii.

Văzut din profil chipul trebuie
să aibă depărtările notate pe fi-
gura noastră 1-2, 2-4, 4-8, deo-

bări asemănătoare ne vin în fie-
că zi la redacție. Pe de altă par-
te pentru alegerea celei mai po-
trivite, în concursul fotogenic pe
care l-am instituit, se cuvine să
dăm oarecari indicațiuni alegă-
torilor. În felul acesta răspun-
dem și numeroaselor întiltoare
care ne asaltează cu întrebări.

Există anumite limite în pro-
porția figurii curva, care se cer
pentru film. O față proporționat
regulată este o oarecare garan-
ție de a reuși mai ușor, de sigur

potrivă de mari, de asemenea
depărtările 2-3, 4-5 adică dela
baza sprâncenelor până la mij-
locul globului ocular și dela vâr-
ful nasului până la buza superioară.
O grosime identică a bu-
zelor răspundem și inferioară
5-6 să fie de o potrivă de mare
ca 6-7). Este de asemenea o con-
dițiune pentru o față potrivită
filmului.

Alegători și cuconite, priviți
modelele noastre înainte de ce
scrieți buletinul de vot sau de a
vă hotări să faceți cinematograf.

Seamănă cu Rudolf Valentino?

Magnillagine în Studio

IMPORTANTUL rol ce deține
magnillagine într'un film, îl
putem constata din clișeu ală-
turat, care ne arată pe frumoasa

Ruth Weyher nevoită să apeleze
la serviciile magnierului în

interpretarea unui rol. De obi-
ceiu, artiștii se magnillează sin-
guri. Totuși când se întâmplă să
turneze mai multe ore în șir,
fardul se strică, și atunci inter-
vine magnierul care dreg pe
loc stricăciunea, scutind astfel
pe artiști de se mai duce până
în calină.

POSTA REDACȚIEI

Foto Zisu—Târgoviște. Regre-
tând că, dintr'o eroare, nu s'a
trecut numele dv. la fotografia
pe care ni-ați trimis-o, Vă co-
municăm că, în ceea ce privește
compania de mașini de cusut,
n'am putut lăsa numele ei, în-
trucât ar fi însemnat să facem
reclamă gratuită. Rugându-Vă să
iertăți omisiunea pe care am fă-
cut-o în ceea ce Vă privește, Vă
promitem că aceasta nu se va
mai repeta în viitor.

Deslegările celei de-a 3-a serie a jocurilor, se primesc la redacție, până la 10 Decembrie cor. Fiecare joc acordă deslegătorului un număr oarecare de puncte. Cel care obține numărul cel mai mare de puncte, prin deslegarea celui mai mare număr de jocuri, din numerile 40, 41 și 42 ale Revistei noastre, va primi un premiu de 1.000 (una mie) lei. Premiul al doilea e de 500 (cinci sute) lei; premiul al treilea de 300 (trei sute) lei. Următorii șapte deslegători primesc câte un volum din operele autorilor români. Deasemenea vom publica numele tuturor deslegătorilor. Premiile se vor distribui până la 15 Decembrie.

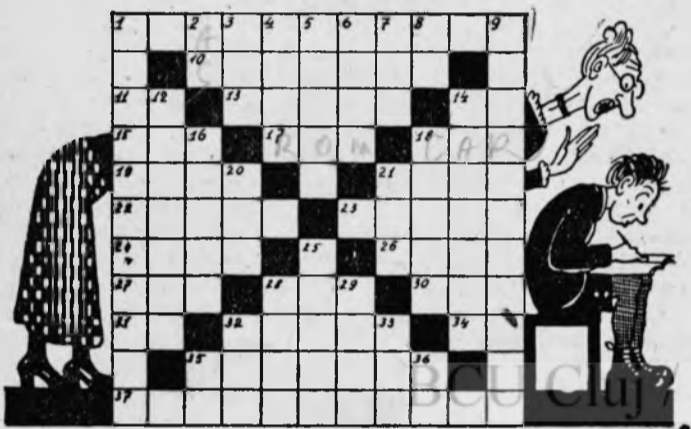
Bonul A. 3.

Subsemnatul

trimit alăturat deslegarea jocurilor No.

Deslegătorii jocurilor noastre, sunt rugați să detașeze acest bon și să ni-l trimită în plic împreună cu deslegările. În acest fel vom putea ține socoteală de notele fiecărui deslegător, la împărțirea premiilor.

Joc No. 1. Cuvinte încrucișate trimise de Gelu I. Ștefănescu Tighina (10 puncte).

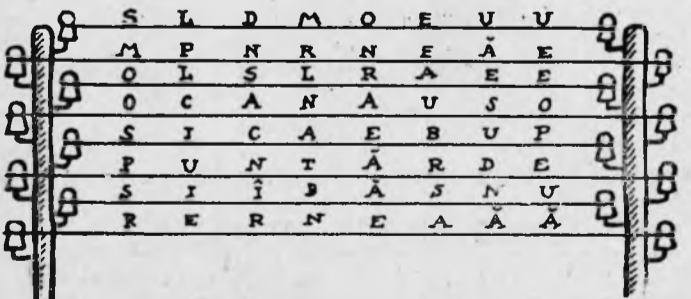
ORIZONTAL:

1. A blestema
2. Batjocnitor
11. Oală în moldovenește
13. Meseriaș
14. Zen indian
15. Apă stătătoare
17. Băntură alcoolică
18. Vehicul
19. Piatră prețioasă
21. Traiste mari
22. Om politic francez (1781-1824)
23. Animal sălbatic
24. Tinutin Arabia
26. Neam barbar
27. Personaj important în cafenele și localuri de consumație
28. Baston cu stilet
30. Fiul lui Adam
31. Doctorie moldovenește)
32. Divinitate mitologică
34. Notă muzicală
35. Rassă de oi

VERTICAL:

1. Partea din teologie
2. Monedă
3. Clește de lemn
4. Fluid imaterial
5. Atlet grec
6. Un popor vechiu în Siria
7. O unealtă
8. Până de despicat
9. O însușire destul de rară în zilele noastre
12. Insușirea inscripțiilor săpate în piatră
14. Broască mică
16. Domnitor român
20. Fluviu
21. Stăpânitor în Asia
25. Fășie de bumbac
28. Oraș în Persia
29. Obiect de fier
32. Fiul lui Noe
33. Sclav
35. Pronume
36. Notă muzicală

Joc No. 3. Litere amestecate de Gelu I. Ștefănescu—Tighina (4 puncte).

Să se găsiască sistemul cu ajutorul cărnia, literile, puse una lângă alta, vor produce o strofă, dintr'o cunoscută poezie românească.

GUPON PENTRU COLOANA GRAFOLOGICĂ

Alăturtez un manuscris scurt, spre a se face cercetarea lui grafologică. V'am trimis totodată taxa respectivă. Răspunsul rog să se publice în numărul următor al revistei

Semnătura și adresa:

RUBRICA GRAFOLOGICĂ

CA să nu plictisesc lectorii, voi fi scurt, făcând introducerea pe care mi-o cere secretarul de redacție, la înființarea acestei rubrici.

Grafologia este știința, cu ajutorul căreia putem stabili caracterul cuiva, din scrisul său.

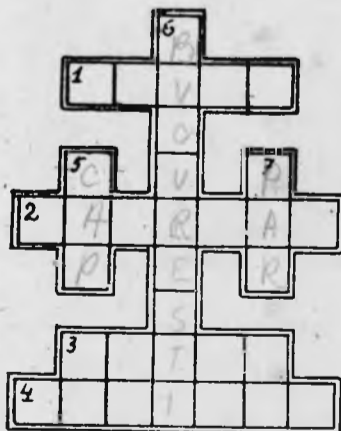
E o știință folositoare, mai ales în justiție și criminalologie. Noi aici, nu vom trata știința grafologică, din acest punct de vedere. Vom arăta, celor cari vor voi să-și cunoască defectele și calitățile, care le este caracterul. Căci nimeni nu se cunoaște în deajuns și nimic nu e mai folositor decât de a te cunoaște pe tine însuși. Pe lângă aceasta, nu este oare bine ca doi îndrăgostiți, înainte de a-și lega viața, să cerceteze, din scrisul lor, care le este caracterul? Dacă sunt dominați de interes material, dacă iubirea copleșește alte sentimente, dacă sunt fideli, etc.? Spre a putea răspunde, în acest din urmă caz, e nevoie de două scrisori: una a bărbatului cealaltă a doamnei sau domnișoarei.

Spre a da răspunsuri cititorilor revistei noastre, în rubrica grafologică, solicitatorul va detașa cuponul, din josul paginii, și va trimite totodată un manuscris, scris cu cerneală, și pe cât posibil de dată mai veche, nu unul anume, făcut, pentru cercetarea grafologică.

Pentru răspuns, care va apărea în revistă, se va adăoga o taxă de 30 de lei, la cercetările grafologice simple și 60 de lei, la cel ale logodnicilor.

Joc No. 2. Cuvinte încrucișate (6 puncte)

Trimis de Margareta Vasilache—Piscu—Covurlui.

ORIZONTAL:

1. Comună în județul Prahova
2. Mijloc de legătură
3. Arbore din țările tropicale
4. Alergare de fond

VERTICAL:

5. Oraș în Africa
6. Oraș în Europa
7. La ce au renunțat toate femeile moderne.

Concursul fotogenic

Cu numărul de față am început publicarea fotografiilor, pe care le-am primit la redacție, pentru concursul fotogenic. Vom continua publicarea lor în tot cursul lunii Noembrie. Cititorii sunt rugați să aleagă dintre aceste fotografii și să voteze, pe Buletinul de vot de pe pagina 11, pe cea mai fotogenică. Votul e universal și secret, prin urmare votanții nu vor trebui să iscăliască Buletinul de vot, vor înscrie în el numai numărul și eventual numele chipului ales și vor trimite Buletinul la redacția noastră.

La despuieră scrutinului de vot va prezida o comisiune.

Alegerea se închide la 8 Decembrie a. c.

Rezultatul votului se va publica la 11 Decembrie a. c., împreună cu fotografia fericitei alese. Aceasta va fi trimisă, pe cheltuielile revistei noastre la Paris (călătoria dus și întors, cl. II și întreținere timp de 2 săptămâni în metropola Franței) și eventual se va putea angaja, prin intermediul nostru, la o casă de filme.

Călătoria se va face dela 15 Decembrie până la 15 Ianuarie 1928.

În urma cererilor mai multor cititoare, care nu și-au putut face încă fotografii, vor putea participa la concurs și acele doamne sau domnișoare care vor trimite fotografia până cel mai târziu la 10 Noembrie.

Concursul literar al Realității

În numărul 39 al revistei noastre am publicat tema unui concurs literar.

Am oferit cinci desene, pe baza cărora concurenții urmează să scrie o schiță sau o nuvelă, a cărei întindere să nu treacă de 2 pagini de revistă.

Schițele sau nuvelele se vor primi la redacție în tot cursul lunii Noembrie.

În luna Decembrie un comitet va alege 3 sau 4, dintre cele mai bune și le va publica pe rând, cu numele și fotografia autorului.

Bogăția piedecă dragostei

(Urmarea dela pag. 8.)

că în timp de 6 luni, vei avea de plătit datorii de o viață întreagă!"

„Dar n'are nici o datorie”, protesta Miss Hatmaker.

„Așteaptă până după căsătorie!” răspundeau prietenii săi, americani englezi sau francezi.

Miss Hatmaker era convinsă însă, că toate acestea nu sunt decât calomni, că dânsa nu e oarbă și că iubește un adevărat erou. Știa bine că Nungesser și-ar fi putut alege orice fată din Paris și că alegând-o pe dânsa, însemna că o prețuiește și că o iubește mai mult decât pe oricare alta. Cu toate acestea, era urmărită de ideea sugerată de amici: „Pentru ce a ales-o tocmai pe dânsa? Este oare mai frumoasă decât altele, sau milioanele sale o fac mai frumoasă?”

E adevărat că Nungesser îi spusese de multe ori că e cea mai frumoasă fată din lume, pentru dânsul și că le întrece pe toate celelalte, dar ghimpele inoalei n'o lăsa să creadă, în sinceritatea spuselor lui.

În timpul logodnei, aviatorul francez, în petrecerile lor, nu-i putea oferi de cât agrementele, care corespundeau salariului său. Dânsa, obișnuită cu viața extravagantă, găsea oarecare plăcere în această schimbare. Lui Nungesser îi făcea impresia că se va putea acomoda cu viața simplă și această credință a fost a doua greșală în viața lui.

În ziua când Nungesser s'a căsătorit cu Miss Hatmaker, mama milionarei americane se căsătorie și dânsa, a doua oră, cu Căpitanul William Waters, din armata americană. Astfel doi căpitani își duceau miresele unul mama și celaltă fiica, în fața altarului aceleiași biserici, la aceeași oră.

Consuele Hatmaker a putut să se convingă că Nungesser era omul pe care-l visa. Carnetul ei de cekkuri a rămas neatins; aviatorul nu avea nici datorii, nici creditori și nici obligații, față de nimeni. Luna de miere au petrecut-o cât se poate de simplu, după mijloacele pe care Nungesser le avea și cum o petrece oricare burghez. Căpitanul francez făcuse multă vreme economie, ca să aibă resurse suficiente pentru acest răstimp de fericire și dânsul a plătit toate cheltuielile.

Îndoiala asupra iubirii pe care

i-o purta aviatorul, a dispărut astfel din mîntea americanei. Dar imediat un alt necaz a venit să-i turbure fericirea. Luna lor de miere a fost întreruptă, de trei zile de zbor, unde Nungesser a ținut să se prezinte. Zădărnice au fost toate protestele soției. Argumentul suprem al aviatorului a fost: „Primese pentru aceasta o sumă importantă, pe care nu o putem pierde, căci avem absolută nevoie de ea.”

Desigur că Lady Nungesser, ar fi fost bucuroasă să plătiască de zece ori această sumă, spre a-l reține lângă dânsa, dar totul a fost înzadar. Soțul nu voia să se atingă de banii soției.

După ce luna de miere s'a terminat, tânărul aviator s'a înapoiat la afacerile lui, lucrând de dimineață, până seara, alcătuiind desene și planuri și executând probe pe câmp, cu diferite aparate. Astfel încetul cu încetul femeia s'a convins că soțul ei nu glumește, că el înțelege să-și continue felul lui de viață. Uzinele și câmpul de aviație ocupau cea mai mare parte din timpul său, dânsa trebuind să se mulțumească cu scurte rigazuri și cu zilele de Dumineca. Pentru un salariu — care în ochii ei era neînsemnat — i-se răpia soțul, în vreme ce dânsa cu toate milioanele nu era în stare să-i răscumpre ceasurile. Aceasta i-a produs multă durere și n'a pregetat să i-o spună. I-a cerut să-și ia un concediu de un an, ca să călătorească împreună, să vadă lumea și să se bucuie de viață și de fericire, câtă vreme sunt tineri.

Soțul n'a primit propunerea: „dânsul nu avea nevoie de banii soției și nu înțelegea să se folosească de o singură centimă, pe care n'ar fi câștigat-o el singur.”

Milionara americană și-a dat seama atunci că acest om este într'adevăr de granit și că luând-o în căsătorie n'a ținut nici o seamă de milioanele ei. Deși acest lucru ar fi trebuit s'o persiste a duce o viață săracă, în vreme ce avea milioane. A urmat astfel despărțirea.

S'a dovedit prin aceasta că teoriile asupra vieții ideale dau adesea greș, în practică. Pare logic ca dragostea dezinteresată să dureze mai mult decât oricare alta. Cazul Nungesser — Miss Hatmaker arată că lucrurile stau altfel.

J. H. Rosny

Roman din timpurile preistorice tradus de N. C.

PARTEA I — CAPITOLUL 2

Mamuții și Zimbrii

IN ZORII zilei următoare. Vântul din înălțimi spulbera ceața, în vreme ce, pe pământ și deasupra mlaștinei, aerul plutea greu, plin de miasme și cald. Cerul întreg, tremurător ca un lac, agita alge, stuf și trestie roșietică. Aurora se rostogolia spumoasă. Ea se revărsa în lagune de pucioasă, în golfuri de beril, în fluvii de sidex trandafiriu.

Ulhamrii, cu privirile întoarse către acest foc nemărginit, simțeau, în sufletele lor, crescând ceva care era aproape un cult și care umfla de asemenea micile cimpoaie ale păsărilor, în iarba savanei și în păpurișul mlaștinei. Dar răniții gemură de sete; un războinic mort își întindea membrele învințite: o fiară de noapte îi mâncase fața. Gun îngână plânsete vagi, aproape ritmice, și Fauhm asvârli cadavrul în apă.

După aceasta, luarea aminte a tribului se îndreptă către cuceritorii Focului, Aghoo și Naoh, cari erau gata de plecare. Păroșii duceau cu dansii ghioaca, securea, țeapa, și lanca cu vârful de cremene sau de nefrită. Naoh însă, punând mai mult preț pe vicisug decât pe forță, își alesese doi tineri sprinteni și în stare să alerge vreme îndelungată, în loc de a lua la război cu dansul războinicilor tari. Fiecare avea o secure, o țeapă, și lănci. Naoh mai avea ghioaca de stejar, o cracă de copac cioplită ici colea, și întărită în foc. Prefera această armă oricărei alteia și cu dansa se împotriva chiar fiarelor mari.

Fauhm se întoarse întâi către Zimbri:

— Aghoo a văzut lumina înaintea fiilor Leopardului. Dansul va alege deci calea. Dacă o apucă către râurile îngemănate, Naoh va merge dealungul mlaștinilor, către Soare apune... Iar dacă dansul face ochul mlaștinilor, Naoh va merge către râurile îngemănate.

— Aghoo nu-și cunoaște încă drumul! Se împotrivi Părosul. Dansul caută Focul; poate că dimineața se va duce către râu, seara către mlaștină. Vânătorul care urmărește mistrețul știe oare unde-l va ucide?

— Aghoo își va schimba drumul mai târziu, se amestecă Gun, ceea ce hoarda aprobă prin murmur. Dansul nu poate să plece totdeauna către Soare apune și în spre râurile îngemănate. Să aleagă!

În sufletul său întunecat, fiul Zimbriului înțelese că ar greși, nu înfruntându-l Voivodul, dar trezind bănuiala lui Naoh. Îndreptându-și privirea lui de lup, către multime, dansul spuse:

— Aghoo va pleca către Soare apune!

Și apoi, făcând un semn fraților săi, porni la drum dealungul mlaștinei.

Naoh nu se hotărî tot atât de repede. Doria să păstreze încă în ochi chipul Gamlei. Dansa stătea sub un frasin, dinapoia grupului în care se afla Voivodul, Gun și bătrânii. Naoh înaintă; o văzu în nemişcare, cu fața întoarsă către savană. Își respirase în păr flori de sagitarie și un nenufar de culoarea lunii; o lumină părea că isese din pielea ei, mai strălucitoare decât aceea a fluviilor reci și decât a îmbrăcăminții verzi a arborilor.

Naoh își umflă pieptul de plăcerea vieții, îl cuprinse dorința neliniștită și nesecată, ardoarea înfricoșată care refăcea animalele și plantele. Inima i-se dilată atât de

mare, încât părea că-l înăbuse plină de dragoste și de mânie; toți acei cari îl despărțeau de Gamla, îi părură tot atât de urțiți ca și fiii Mamutului sau ca Măncătorii de oameni.

Își ridică brațul înarmat cu securea și zise:

— Fiica mlaștinei. Naoh nu se va innapoi, va peri în pământ, în ape, în pântecile hienelor sau va aduce Focul Ulhamrilor. El va aduce Gamlei scoici, pietre albastre, dinți de Leopard și coarne de bour.

La aceste cuvinte, dansa aruncă asupra războinicului o privire în care palpită bucuria copiilor, dar Fauhm mișcându-se cu nerăbdare:

— Fii Zimbriului au dispărut dinapoia plopiilor.

Atunci Naoh se îndreptă către miazăzi.

Naoh, Gaw și Nam umblară ziua întreagă prin savană. Aceasta era încă în putere: ierburi se urmau după ierburi după cum valurile se urmăresc pe mare. Se'ndoiau la adierea vântului, păraiau în soare, svârleau în spațiu duhul nesfârșit al parfumurilor; savana era ame-

nințătoare și rodnică, monotonă în întregul ei, felurită în amănunt, și producea tot atâtea fiare pe câte flori, tot atâtea ouă pe câte semințe. Printre pădurile de grameni, printre ostroavele de grozamă, printre desigurile de buruieni, se strecurau pătlagina, pojarănița, sălviile, piciorul cocoșului, coada șoricelului, silelele și cardaminele.

Uneori, pământul gol trăia viața domoală a mineralului, suprafață primitivă unde planta nu-și putuse fixa lujerele îndărătnice. Apoi, reapăreau nalbele, măceșii, țintarii, trifoiul roșu, sau tufișurile înstelate.

Ici se ridica o colină, dincolo se adância o vâlcea; o mlaștină își întindea apele nemișcate, mișunând de insecte și de reptile. Câte o stâncă eratică își înălța profilul de mastodont; se vedeau furișându-se sau câini, înălțându-se dropi sau antilope, iepuri, saige, svâcnind lupi potârnichei, plutind gugustiucii, corci și corbi; cai, ciute și cerbi, galopau în cete. Un urs cenușiu, cu gestul de maimuță și de rinocer, mai puternic decât tigrul și aproape tot atât de temut ca și leul uriaș dădea târcoale pe pământul verde; zimbrii apărură la marginea zării.

Naoh, Nam și Gaw poposiră seara la poalele unui colnic; nu străbătuseră nici a zecea parte din savană, nu zăriau decât valurile fășietoare de iarbă. Pământul era neted, uniform și melancolic. Toate aspectele lumii se făceau și se desfăceau în nouri nesfârșiți ai amurgului. În fața strălucirilor fără număr, Naoh cugeta la mica fiacără pentru cucerirea căreia umbla. Se părea că nu trebuie decât să urce o colină, să întindă o ramură de pin, ca să prindă o scântieie din jărâtecul care mistuia asfințitul.

Nourii se întunecară. O prăpastie purpurie răniase multă vreme în fundul zării, una după alta apăreau micile pietrii strălucitoare ale stelilor, boarea nopții adie.

Naoh, obișnuit cu rugul veghilor, stavilă luminoasă așezată în fața Oceanului de întuneric, simți toată slăbiciunea sa. Ursul cenușiu putea să se ivească, sau leopardul, tigrul, leul, deși aceștia arare ori pătrundeau în întinsul junglei; o turmă de bouri ar fi strivit cu năvala lor, plâpânda carne omenească; numărul dădea lupilor tăria fiarelor mari, foamea îi înarma cu îndrăzneală.

Războinicii se hrăniră cu carne crudă. Masa fu tristă; le plăcea mireasma cărnurilor fripte. După aceea, Naoh începu straja dintâi. Toată ființa lui sorbea noaptea. Dansul era o făptură minunată, în care pătrundeau lucrurile tainice

ale Fierei: cu vederea prindea cele mai mici licăriri, formele palide, mișcările umbrei și se putea ridica printre astre; cu auzul deosebita glasurile boarei, troznetul plantelor, sborul insectelor și al răpitoarelor, pașii și șerpuirea animalelor; deosebita în depărtare lătratul șacanelui, râsul hienei, urletul lupilor, țipătul vulturului, sărăitul lăcustelor; în narea sa pătrundea mireasma floarei de dragoste, parfumul vesel al ierburilor, duhoarea fiarelor, mirosul searbăd sau iute al reptilelor. Pielea sa tresălta la mii de schimbări ușoare de frig și de cald, de umezeală și de uscăciune, la toate nuanțele adierii. În acest fel, dansul trăia din tot ceea ce umplea Spațiul și Timpul.

Viața aceasta nu era ușoară, ci dinpotrivă, aspră și plină de amenințări. Toată alcătuirea ei putea să-l nimicească; viața aceasta nu dănuia decât prin vigilență, prin forță, prin viclenie, printr'o luptă neobosită împotriva lucrurilor.

Naoh pândia, în întuneric, clestele care taie, ghiarele care sfășie, ochiul aprins al măncătoarelor de carne. Multe dintre ele vedeau în oameni animale puternice și nu se opriau. Trecură hiene cu fălci mai groaznice decât acele ale leilor; dar lor nu le plăcea lupta și căutau carnea moartă. Trecu o haită de lupi, și stătură în loc: ei cunoșteau puterea numărului, și ghiceau că sunt tot atât de tari ca și Ulhamrii. Însă, nu erau prea flămânzi și luară urmele antilopelor. Trecură câini asemănători cu lupii: timp îndelungat urlară în jurul colnicului. Aci amenințau, aci unul sau altul se apropia cu pași vicleni. Nu prea îndrăzniau să atace „animale care se ținea drept”. Odi-noară, au poposit în număr mare în apropierea hoardei; mâncau cele lepădate și se amestecau la vânători. Gun făcu învoială cu doi câini cărora le lăsa măruntaiele și oasele. Au pierit într'o luptă cu mistreții; o învoială cu ceilalți fu cu neputință, căci Fauhm, luând conducerea, porunci să fie măcelăriți.

Invoiala aceasta atrăgea și pe Naoh; simția într'însa o putere nouă, mai multă siguranță și mai multă tărie dar în savană, singur cu doi războinici, își dădea seama mai ales de primejdie. Ar fi încercat unirea cu cățiva, nu cu o haită.

Totul, câinii strângeră cercul, lătrăturile lor se făceau tot mai rare și răsuflarea tot mai vie. Naoh se turbură. Luă o mână de pământ și o svârli în cel mai îndrăznet, strigând:

— Avem țepi și ghioace care pot să răpună Ursul, Bourul și Leul!

Câinele, lovit pe bot, și surprins de articulațiile vocii o luă la fugă. Ceilalți se chemară unii pe alții și păreau că se sfătuiesc. Naoh aruncă iar un bulgăr de pământ:

— Sunteți prea slabi ca să luptați cu niște Ulhamrii! Duceți-vă să căutați saige și nimiciți lupii. Câinele care se va mai apropia își va răspândi mănuntaiele.

Treziiți de glasul căpitanului, Nam și Gaw se ridicară; aceste apariții noi hotărîră fiarele să se retragă.

Naoh umblă 7 zile ferindu-se de cursele lumii. Acestea se măriau pe măsură ce se apropia pădurea. Cu toate că ea era încă depărtată cale de mai multe zile, o vesteau însă ostroavele de copaci, ivirea fiarelor mari; Ulhamrii văzură Tigrul și

marea Panteră. Nopțile se făcură grele: cu mult înaintea înserării, dansii lucrau ca să se împrejmuiască cu obstacole; căutau adănciturile colinelor, stâncile, hățisurile; se fereau de copaci. Într'a opta și a noua zi, îndurără setea. Pământul nu avea nici izvoare, nici bălți; pustiul ierburilor pălea; reptile uscate străluciau printre pietre; insectele răspândiau în tot cuprinsul o tremurare neliniștitoare: săgetau în spirale de cupru, de jad sau de sidex; se năpustiau pe pielea războinicilor și-și înfingeau trompele lor otrăvite.

Când umbra celei de a noua zi se lungea pe pământ, finutul se făcu rece și plăcut, un miros de apă se coborî de pe coline și se zări o cireadă de zimbri mergând spre miazăzi. Atunci, Naoh spuse tovarășilor săi:

— Vom bea înainte de apusul Soarelui! Bourii se duc la adăpat.

Nam, fiul Plopului și Gav, fiul Saigei, își ridicară trupurile uscate. Erau oameni sprintei și nehotărâți. Trebuia să li se dea îndrăzneala, resemnarea, împotrivirea la dureri, încredere. În schimb ei ofereau supunerea, fiind plastici ca argila, ușor de entuziasmat, gata să uite suferința și să guste bucuria. Și fiindcă singuri ușor își pierdeau cumpătul în fața pământului și a fiarelor, căutau să se unească: astfel Naoh simția în aceștia, prelungiri ale propriei sale energii. Măinile lor erau îndemănate, picioarele mlădioase, ochii bine văzători, urechile bune. Un conducător putea avea dela ei foloase; era destul ca ei să se încreadă în voința și îndrăzneala aceluia. Și dela plecare, inimile lor se legau de Naoh; dansul era emanația rasei, puterea omenească în fața misterului crud al Universului, adăpostul care să-i apere când ei ar svârli cangea sau ar rezezi securea. Și uneori când mergea înaintea lor, în beția dimineții, veseli de statura sa și de pieptul său mare, dansii fremătau de o exaltare sălbatică și aproape duioasă, cu tot instinctul lor îndreptați către conducător după cum se îndreaptă fagul spre lumină.

Simția mai mult decât înțelegea, acest lucru, se simția sportit de acești oameni legați de soarta sa, individualitate multiplicată, complicată, sigură de izbândă și de a înlătura cursele

Umbre lungi se desfășurau dela tulpina copacilor; ierburile se îmbelșugau de sevă îmbelșugată, și soarele, mai galben și mai mare, pe măsură ce aluneca către prăpastia apusului, făcea să lucescă cireada de bouri ca un fluviu de ape roșcate

Cele din urmă îndoeli ale lui Naoh se împărțiră: dincolo de scobitura colinelor, adăpatoarea era aproape; instinctul său îi dădea siguranța și numărul animalelor care urmau pe furis calea Zimbriilor. Nam și Gav știau și dansii, aceasta, mâinile lor se dilatau de adierile răcoase.

— Trebuie s'o luăm înaintea zimbriilor, spuse Naoh.

Căci se temea ca nu cumva adăpatoarea să nu fie strâmtă și coloză și să nu i răpădească malurile. Războinicii își întăriră pasul, pentru ca să ajungă înaintea cirezii la adăncitura colinelor

(Va urma)

CONCURSUL FOTOGENIC al revistei „Realitatea Ilustrată”

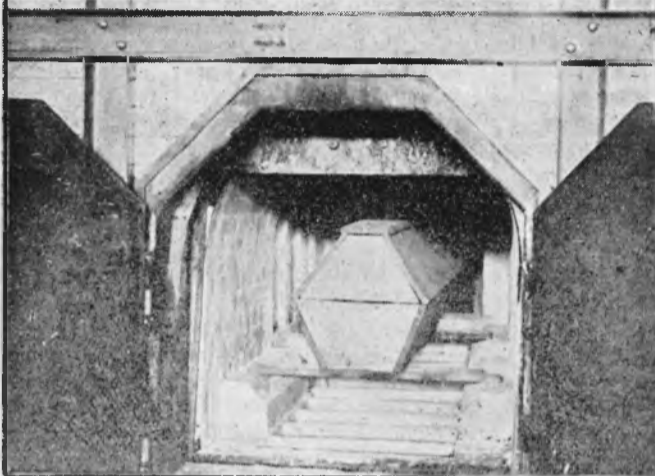
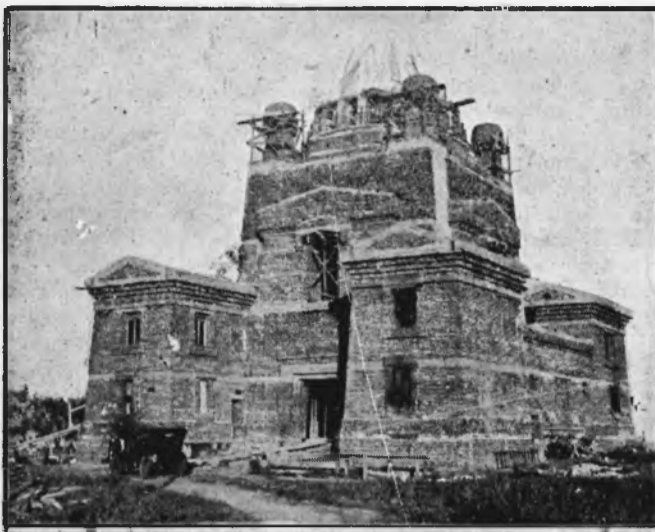
BULETIN DE VOT

Cercetând fotografiile concurenților, la concursul fotogenic, alegeți Chipul No.

După părerea mea, e cea mai frumoasă și cea mai fotogenică, și se cuvine să fie premiată și trimisă în călătorie de studiu și de agrement, la Paris.

UN CITITOR

INTÂMBPLĂRILE SĂPTĂMÂNII

La București s'a inaugurat de curând primul crematoriu din România. După moarte sunt mulți acei cari doresc să fie arși și prefăcuți într'un pumn de cenușă decât să rămână pradă viermilor, în mormântul negru și umed. Fotografiile noastre reprezintă tehnica arderii în crematoriu. Sicriale cu ajutorul unui cărucior sunt introduse în cuptorul făcut din cărămidă refractară. În urmă cele două uși ale cuptorului se închid. Sus crematorul societății „Cenușa” din București

unui cărucior sunt introduse în cuptorul făcut din cărămidă refractară. În urmă cele două uși ale cuptorului se închid. Sus crematorul societății „Cenușa” din București

Comitetul ligei chiriașilor. Liga chiriașilor a ținut săptămâna trecută o adunare, în care printre altele, s'a hotărât ridicarea de clădiri eftine, pentru chiriași. Fotografia noastră

reprezintă sus comitetul; jos punerea pietrii fundamentiale a construcțiilor pentru chiriași, în parcul Radorin din București

ZIUA REGELUI MIHAI

Cu prilejul celei de a șasea aniversare a nașterii M. S. Regelui Mihai I Ministru de războiu, ține o cuvântare trupei

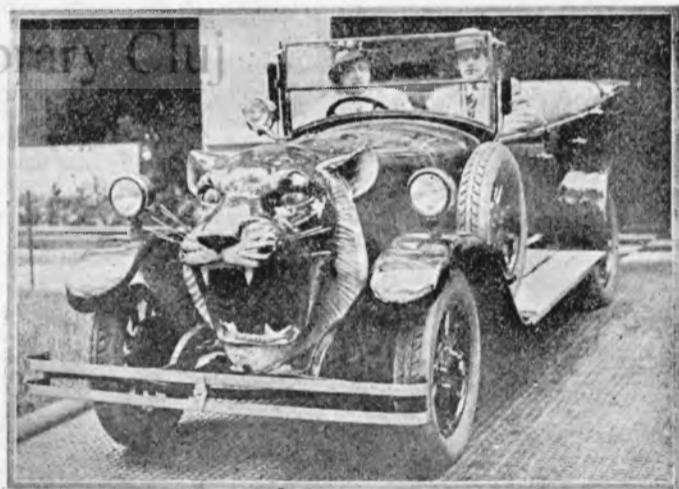
Impușcarea Generalului Quijano, unul dintre conducătorii ultimei răscoale Mexicane. Impreună cu dânsul au fost executați alți 13 rebeli

Cosciugul Mexicanului Franceco Serrano, care luptând împotriva guvernului, a fost impușcat, este dus la mormânt de partizanii săi

Mustafa Kemal Pașa, creatorul nonei Turcii, a fost din nou ales președinte al reublicei, la 29 Octombrie corent. Fotografia noastră este una dintre ultimile ale conducătorului turc și poartă iscălitura președintelui

Un automobil original. Acest automobil vopsit cu galben, a fost fabricat pentru India și are răcitorul în forma unui cap de tigru. Ochii sunt din sticlă, cu scânteei verzi, colții din oțel. Nădăduim că asemenea automobilele sălbatice nu se vor încetățeni și la noi, pentru că atunci ar inspăimânta pe bieții pietoni și așa destul de necăjiți pe vehiculele, care nu țin seama de dânsii

Universitatea din Cluj a fost denumită în ziua de 30 Octombrie „Universitatea Regele Ferdinand I”. La solemnitate au participat d-nii miniștrii Anghelescu și Lepădatu și s'au ținut cuvântări în memoria marelui Rege

Citiți și răspândiți
REALITATEA